

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۳ مهر ماه ۱۴۰۵

(آزمون تعیین سطح)

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	سامان اسپهرم، محمد اسدی، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، عارف بهرام‌نیا، محمد پردل نظامی، آروین حسینی، محمد حمیدی، احمد رضا ذاکر زاده، امیر زراندوز، جواد زنگنه قاسم آبادی، پیمان طیار، علیرضا عبدی، هادی فولادی، عباس مالکی، امیر محمودیان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، مجتبی فرهادی، مبین محمدی تراکمه
جامعه‌شناسی	ربحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، یاسین ساعدی، فاطمه صفری، سینا غلامی، سمیه محمدی مصیری، محمد مهدی یعقوبی
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، محمد حبیبی، محمد عرفان فرهادی، فرید هادی
عربی زبان قرآن	نوبد امساک، ولی برچی، ابوطالب درانی، حسین رضایی، محمدرضا سوری، مرتضی کاظم شیرودی، کامران عبداللہی، امیرعلی فردین، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی فرد، محمدصادق محسنی، سید محمدعلی مرتضوی، رضا معصومی، محمد مهدی یعقوبی
منطق و فلسفه	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، مجید پیر حسینلو، پرگل رحیمی، موسی سپاهی، کیما طهماسبی، الهه فاضلی، فرهاد قاسمی نژاد، محمد قربانی، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی نژاد، مهدی کاردان

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	عباس مالکی عرشیا محمدی	مسئول درس: ابراهیم نوری ویراستار: معصومه صنعت‌کار، سجاد سلیمی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی فرهاد علی نژاد	سید آرش مرتضائی فر محمد مهدی اسلامی	مسئول درس: فریبا رونقی ویراستار: محسن جمشیدی، مانده ملکی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	—	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سیدمجتبی رضانزاده، علی ابراهیمی آرائی، زهرا شمسایی
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	سینا غلامی فرزانه خاجی	مسئول درس: محمدصدرا پنجه پور ویراستار: مریم عابدی، محمدحسن سعیدی
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	مسئول درس: لیلا ایزدی ویراستار: محمد قزی، محمدحسین صادق پور، وجیهه نجفی
منطق و فلسفه	محمد قربانی	فرهاد علی نژاد	امیرمحمد قلعه کاهی ایمان کلاته عربی	مسئول درس: سوگند بیگلری ویراستار: علی بدری، محمدحسین صادق پور
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سینا غلامی	مسئول درس: سجاد حقیقی پور ویراستار: سیدمجتبی رضانزاده، علی ابراهیمی آرائی، زهرا شمسایی

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصور خاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۱)

۱- گزینه «ا»

(علیرضا عبری)

با استفاده از حاصل ضرب ریشه‌ها می‌توان به راحتی به جواب رسید:

$$x_1 \cdot x_2 = \frac{c}{a} \Rightarrow x_1 \cdot x_2 = -\frac{9}{4}$$

$$\frac{x_1 = -3}{-3x_2 = -\frac{9}{4}} \Rightarrow 12x_2 = 9$$

$$x_2 = \frac{9}{12} = \frac{3}{4}$$

$$\Rightarrow \frac{x_1}{x_2} = \frac{-3}{\frac{3}{4}} = -4$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دو، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۲- گزینه «ب»

(محمدرپرل نظامی)

چون جواب معادله $x = 4$ است، پس آن را در معادله جایگذاری می‌کنیم.

$$\frac{16-3}{6-2} = \frac{k^2+16+9}{16+36} \Rightarrow \frac{13}{4} = \frac{k^2+25}{4(4+9)}$$

$$\Rightarrow 13 = \frac{k^2+25}{13} \Rightarrow k^2+25=169 \Rightarrow k^2=144$$

$$k = \pm 12$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دو، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۸)

۳- گزینه «ا»

(سامان اسپهر)

مؤلفه‌های متناظر را برابر با هم قرار می‌دهیم:

$$2x-1=-7 \Rightarrow 2x=-7+1 \Rightarrow 2x=-6 \Rightarrow x=-3$$

$$3-2y=6 \Rightarrow -2y=6-3 \Rightarrow -2y=3$$

$$\Rightarrow y = -\frac{3}{2}$$

$$x-2y = -3 - 2(-\frac{3}{2}) = -3+3=0$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه ۳۹)

۴- گزینه «ب»

(آروین حسینی)

ضابطه تابع خطی به صورت $y = mx + h$ است، بنابراین باید ضریب x^2 صفر باشد:

$$2a^2 - a - 6 = 0 \Rightarrow \Delta = (-1)^2 - 4(2)(-6) = 49$$

$$\Rightarrow a = \frac{1 \pm \sqrt{49}}{2(2)} = \begin{cases} a = \frac{1+7}{4} = 2 \\ a = \frac{1-7}{4} = -\frac{6}{4} = -\frac{3}{2} \end{cases}$$

شیب تابع خطی باید منفی باشد، پس $a = -\frac{3}{2}$ قابل قبول است، از طرفی

تابع خطی باید از نقطه $(-2, 3)$ عبور کند، پس داریم:

$$3a < 0 \Rightarrow a < 0 \Rightarrow a = -\frac{3}{2}$$

$$f(x) = 2(-\frac{3}{2})x + b \Rightarrow f(x) = -\frac{9}{2}x + b$$

$$\frac{(-2, 3)}{3 = -\frac{9}{2}(-2) + b \Rightarrow b = 3 - 9 = -6}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۷ تا ۶۲)

۵- گزینه «ب»

(امیر محمودیان)

ابتدا باید ضابطه سهمی را به دست آوریم.

روش (۱): می‌توان با دانستن محل برخورد با محور y ها، سهمی را به

صورت $y = ax^2 + bx - 16$ نوشت و سپس ۲ نقطه دیگر (محل برخورد

با محور x ها) را در سهمی جایگذاری کرد:

$$\begin{cases} (2, 0) \Rightarrow 4a + 2b - 16 = 0 \\ (-4, 0) \Rightarrow 16a - 4b - 16 = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} 2a + b = 8 \\ 4a - b = 4 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{\text{حل دستگاه}} \begin{cases} a = 2 \\ b = 4 \end{cases} \Rightarrow y = 2x^2 + 4x - 16$$

روش (۲): با دانستن ۲ محل برخورد تابع سهمی با محور x ها (ریشه‌ها)،

ضابطه سهمی به صورت زیر خواهد بود:

$$y = a(x+4)(x-2) \xrightarrow{(0, -16)} -16 = a(0+4)(0-2) \Rightarrow a = 2$$

$$\Rightarrow y = 2(x+4)(x-2) = 2(x^2 + 2x - 8) = 2x^2 + 4x - 16$$

حال محل تقاطع سهمی و $f(x)$ را به دست می‌آوریم:

طول محل تقاطع، ریشه‌های معادله زیر است:

$$2x^2 + 4x - 16 = 3x - 6 \Rightarrow 2x^2 + x - 10 = 0$$

از آنجا که مجموع طول نقاط تقاطع خواسته شده و $\Delta > 0$ است، از رابطه

مجموع ریشه‌ها یعنی $S = -\frac{b}{a}$ استفاده می‌کنیم:

$$S = -\frac{b}{a} = -\frac{1}{2}$$

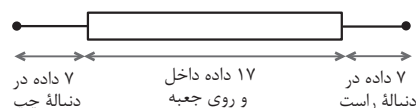
(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

۶- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۹۲)

از آنجایی که تعداد داده‌ها ۳۱ است، پس میانه داده‌ها ۱۵ است. یعنی ۱۵ داده قبل از میانه و ۱۵ داده بعد از میانه وجود دارد. برای داده‌های قبل از میانه، چارک اول در وسط داده‌ها قرار دارد، یعنی ۷ داده قبل از چارک اول در دنباله سمت چپ قرار دارد. همچنین برای داده‌های بعد از میانه، چارک سوم در وسط قرار دارد، یعنی ۷ داده بعد از چارک سوم در دنباله سمت راست قرار دارد. توزیع داده‌ها مطابق شکل زیر است.

از طرفی میانگین داده‌های هر قسمت داده شده است، پس مجموع داده‌ها را در هر قسمت می‌توان به دست آورد.

$$\begin{aligned} S_1 &= \frac{\text{مجموع داده‌های دنباله چپ}}{\text{تعداد داده‌های دنباله چپ}} \Rightarrow 12 = \frac{S_1}{7} \Rightarrow S_1 = 84 \\ \bar{x}_{\text{کل}} &= \frac{\text{مجموع کل داده‌ها}}{\text{تعداد کل داده‌ها}} = \frac{84 + 147 + 255}{21} \\ &= \frac{486}{21} = 23.14 \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۰۶ و ۱۰۷)

۷- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

اگر تعداد متغیرها را در حالت جدید n در نظر بگیریم، در حالت اولیه تعداد آن‌ها $n-3$ بوده است. پس رابطه زیر برقرار است:

$$\begin{aligned} 10 &= \alpha_{\text{جدید}} - \alpha_{\text{اولیه}} \\ \frac{360^\circ}{n-3} - \frac{360^\circ}{n} &= 10 \Rightarrow \frac{360n - 360n + 1080}{n(n-3)} = 10 \\ \Rightarrow \frac{1080}{n(n-3)} &= 10 \Rightarrow n(n-3) = \frac{1080}{10} = 108 \Rightarrow n(n-3) = 12(9) \end{aligned}$$

پس $n=12$ است و زاویه مرکزی در حالت جدید برابر $\frac{360^\circ}{12} = 30^\circ$ است.

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه ۱۱۷)

۸- گزینه «۲»

(مقرر اسری)

جامعه آماری $\leftarrow$ تمام دانش‌آموزان دبیرستانی هستند.
نمونه آماری $\leftarrow$ دانش‌آموزانی که از آن‌ها تحقیق به عمل آمده است. (نه آن ۷۰ درصد!)
روش گردآوری داده‌ها $\leftarrow$ پرسشنامه یا مصاحبه موارد مناسبی هستند که در گزینه‌ها پرسشنامه را داریم.

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۷۲ تا ۷۸)

۹- گزینه «۲»

(هاری فولادی)

به بررسی گزاره‌ها می‌پردازیم:

الف) نادرست است - نمودار میله‌ای مناسب داده‌های کمی و کیفی است.
ب) نادرست است - در نمودار نقطه‌ای و میله‌ای دو نمودار متفاوت هستند.
پ) نادرست است - اگر فراوانی داده‌ها به هم نزدیک باشد، بهتر است به جای میله‌ای از نمودار دایره‌ای استفاده کنیم.

ت) صحیح است.

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۹)

۱۰- گزینه «۳»

(امیر زرانروز)

ابتدا داده‌ها را از کوچک به بزرگ مرتب می‌کنیم:

$$3, 5, 6, 9, 12, 15, 16, 18, 21, 25 \Rightarrow \text{میانه} = \frac{12+15}{2} = 13.5$$

داده‌های بیشتر از عدد 13.5 را حذف می‌کنیم. داریم:

$$3, 5, 6, 9, 12$$

$$\bar{x} = \frac{3+5+6+9+12}{5} = 7$$

$$\sigma = \sqrt{\frac{(3-7)^2 + (5-7)^2 + (6-7)^2 + (9-7)^2 + (12-7)^2}{5}}$$

$$= \sqrt{\frac{50}{5}} = \sqrt{10}$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

ریاضی و آمار (۲)

۱۱- گزینه «۱»

(پیمان طیار)

هم‌ارزی $\sim(p \wedge q) \equiv \sim p \wedge \sim q$ نادرست است و به صورت زیر درست می‌باشد.

$$\sim(p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q$$

هم‌چنین داریم:

$$\sim(p \Rightarrow q) \equiv \sim(\sim p \vee q) \equiv p \wedge \sim q$$

$$\sim p \wedge (\sim p \vee q) \equiv \sim p$$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استدلال ریاضی، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۱۲- گزینه «۲»

(مهمرب بفرایی)

در گزینه «۲» با مثال $a = -5$ و $b = 2$ داریم:

$$a < b \Rightarrow |a| > |b|$$

بنابراین استدلال گزینه «۲» نادرست است.

در گزینه «۱» استدلال همواره درست است. هم‌چنین در گزینه‌های «۳» و «۴» مخرج‌ها را می‌توان ساده کرد و جهت نامساوی تغییر نمی‌کند (چون مخرج‌ها مثبت هستند). و می‌توان از طرفین عددی را کم کرد یا به آن اضافه کرد هم‌چنین در گزینه «۴» می‌توان از $a^3 < b^3$ نتیجه گرفت $a < b$ است.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استدلال ریاضی، صفحه‌های ۱۵ تا ۱۷)

۱۳- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

در نمایش زوج مرتبی تابع همانی، مؤلفه اول و دوم هر زوج مرتب با هم برابرند، بنابراین:

$$f = \{(a, \delta), (b+1, a-1), (c, b)\}$$

$$\begin{cases} (a, \delta) \Rightarrow a = \delta \\ (b+1, a-1) \Rightarrow b+1 = a-1 \Rightarrow b = a-2 \\ \xrightarrow{a=\delta} b = \delta-2 = 3 \\ (c, b) \Rightarrow c = b \xrightarrow{b=3} c = 3 \end{cases}$$

با جایگذاری مقادیر به دست آمده، $f = \{(\delta, \delta), (4, 4), (3, 3)\}$ و

$$g(x) = c = 3 \text{ است. پس خواهیم داشت:}$$

$$f(b) + g(10) = f(3) + 3 = \frac{(3, 3) \in f}{f(3)=3} \Rightarrow 3 + 3 = 6$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۱۴- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

برای یافتن طول نقاط تقاطع دو تابع، ضابطه دو تابع را مساوی هم قرار می‌دهیم:

$$y = |x| - 4, y = -|x|$$

$$|x| - 4 = -|x| \Rightarrow 2|x| = 4 \Rightarrow |x| = 2$$

$$\Rightarrow \text{عرض نقاط تقاطع} : y = -|x| = -2$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه ۴۲)

۱۵- گزینه «۱»

(مهمرب همیری)

با توجه به این‌که اعداد صفر و ۱- در چه محدوده‌ای قرار می‌گیرند، از ضابطه مربوط به آن محدوده استفاده می‌کنیم.

$$f(0) \xrightarrow{\text{ضابطه دوم}} f(0) = 0$$

$$f(-1) \xrightarrow{\text{ضابطه سوم}} f(-1) = (-1)^2 + 1 = 1 + 1 = 2$$

حاصل عبارت خواسته شده برابر است با:

$$\frac{0+1}{1-2} = \frac{1}{-1} = -1$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه ۳۳)

۱۶- گزینه «۱»

(هاری فولادی)

برای حل باید در ضابطه تابع به جای x مقدار $1-\sqrt{2}$ را قرار دهیم:

$$f(1-\sqrt{2}) = \left[-\frac{|1-\sqrt{2}|}{2}\right] + 1 = \left[\frac{1-\sqrt{2}}{2}\right] + 1 = -1 + 1 = 0$$

دقت کنید عدد صحیح می‌تواند از جزء صحیح خارج شود.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۷ تا ۴۰)

۱۷- گزینه «۳»

(ابوالفضل بوعاری)

برای اینکه تابع $f(x)$ پلکانی باشد، باید ضریب x در هر دو ضابطه برابر با صفر شود:

$$2b+7=0 \Rightarrow b = -\frac{7}{2}$$

$$\frac{3a+6}{2}=0 \Rightarrow 3a+6=0 \Rightarrow 3a=-6 \Rightarrow a=-2$$

$$f(x) = \begin{cases} 2a & , x \geq 2 \\ -\frac{b}{2} & , x < 2 \end{cases} \xrightarrow{\substack{a=-2 \\ b=-\frac{7}{2}}} f(x) = \begin{cases} -4 & , x \geq 2 \\ \frac{7}{4} & , x < 2 \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه ۳۴)

۱۸- گزینه «۲»

(عباس مالکی)

$f(x)$ و $g(x)$ را به صورت چند ضابطه‌ای می‌نویسیم:

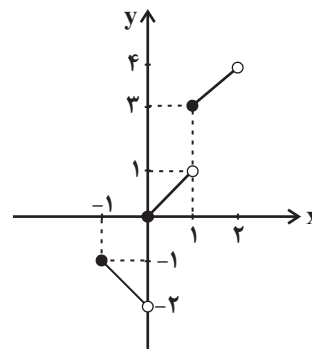
$$f(x) = 2[x] = \begin{cases} 2(-1) = -2 & , -1 \leq x < 0 \\ 2(0) = 0 & , 0 \leq x < 1 \\ 2(1) = 2 & , 1 \leq x < 2 \end{cases}$$

$$g(x) = |x| = \begin{cases} x & , x > 0 \\ 0 & , x = 0 \\ -x & , x < 0 \end{cases}$$

حالا ضابطه $f+g$ را تشکیل می‌دهیم:

$$(f+g)(x) = f(x) + g(x) = \begin{cases} -2-x & , -1 \leq x < 0 \\ 0+x & , 0 \leq x < 1 \\ 2+x & , 1 \leq x < 2 \end{cases}$$

حالا نمودار $f+g$ را رسم می‌کنیم.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۸ تا ۵۴)

۱۹- گزینه «۳»

(عارف بهرام‌نیا)

ابتدا خط فقر را به روش نصف میانگین حساب می‌کنیم.

$$\bar{x} = \frac{x^2 + x + 18}{6} \Rightarrow \text{خط فقر} = \frac{x^2 + x + 18}{12}$$

با توجه به صحیح بودن x و $x \geq 2$

حالت اول

$x=2 \Rightarrow$ خط فقر $\rightarrow$ میانه $\rightarrow 1, 4, 4, 4, 5, 6 \rightarrow$ اگر

$$\Rightarrow \frac{x^2 + x + 18}{12} = 2 \Rightarrow x^2 + x + 18 = 24$$

$$\Rightarrow x^2 + x - 6 = 0 \Rightarrow (x+3)(x-2) = 0$$

$$\begin{cases} x = -3 \times \\ x = 2 \checkmark \end{cases}$$

قابل قبول $x = 2$

حالت دوم:

$\frac{5}{2} =$ خط فقر $\rightarrow 5 =$ میانه $\rightarrow 1, 4, 5, 5, 6, 9 \rightarrow$ اگر $x = 3$

$$\Rightarrow \frac{x^2 + x + 18}{12} = \frac{5}{2} \Rightarrow x^2 + x + 18 = 30$$

$$\Rightarrow x^2 + x - 12 = 0 \Rightarrow (x+4)(x-3) = 0$$

$$\begin{cases} x = -4 \times \\ x = 3 \checkmark \end{cases}$$

قابل قبول $x = 3$

حالت سوم $x \geq 4$ باشد؛ خط فقر برابر $\frac{11}{4}$ خواهد بود.

$$\frac{x^2 + x + 18}{12} = \frac{11}{4} \Rightarrow x^2 + x + 18 = 33 \Rightarrow x^2 + x - 15 = 0$$

ریشه‌ها غیر صحیح و غیر قابل قبول هستند لذا فقط $x = 2, 3$ قابل قبول

است که مجموع برابر ۵ است.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۲۰- گزینه «۳»

(پیمان طیار)

اگر x شغل ایجاد شود آن گاه جمعیت بیکار برابر $500 - x$ می‌شود، آن گاه:

$$\text{جمعیت بیکار} = \frac{500 - x}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

$$\frac{500 - x}{2500} \times 100 < 6 \Rightarrow \frac{500 - x}{25} < 6$$

$$\Rightarrow 500 - x < 6 \times 25$$

$$\Rightarrow 500 - x < 150$$

$$\Rightarrow 500 - 150 < x$$

$$\Rightarrow 350 < x$$

پس باید حداقل ۳۵۱ شغل ایجاد شود.

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۶۰ و ۶۱)

علوم و فنون ادبی (۱)

۲۱- گزینه «۲»

(مبین ممردی تراکمه)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: کتاب شاهنامه ابومنصوری در سال ۳۴۶ هجری قمری تألیف شده است.

گزینه «۳»: اصل کتاب «تفسیر طبری» را محمد بن جریر طبری به زبان عربی نوشت و دانشمندان آن زمان آن را به فارسی برگرداندند.

گزینه «۴»: بلعمی کتاب «تاریخ الرسل و الملوك» (تاریخ مفصل نوشته محمد بن جریر طبری) را ترجمه کرد و به صورت تألیفی مستقل درآورد، نه تفسیر طبری را.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۴۴ و ۴۵)

۲۲- گزینه «۱»

(عزیز الیاسی پور)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: سبک دوره «سلجوقی» بینابین است، نه دوره غزنوی.

گزینه «۳»: سعدی شاعر این سبک نیست.

گزینه «۴»: «سنایی و انوری» صحیح است. ناصر خسرو تحولی در غزل ایجاد نکرده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۶۲ و ۸۱)

۲۳- گزینه «۳»

(سید علیرضا امیری)

«مه» در مصراع اول: ماه در آسمان و «مهر» در مصراع اول: خورشید / «مه» و «مهر» در مصراع دوم: استعاره از چهره تابان یار ← بیت فاقد تکرار است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «مصر دلبری»: اضافه تشبیهی / مفهوم مصراع دوم: تو در جمال از یوسف برتری (به عبارت دیگر «تو مانند یوسفی بلکه از او هم برتری» = تشبیه مرجح)

گزینه «۲»: «گوهر» استعاره مصرّحه از بوسه و «لعل» استعاره مصرّحه از لب

گزینه «۴»: تکرار صامت «د» مشهود و ملموس است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بیان و بدیع)

۲۴- گزینه «۱»

(سید علیرضا امیری)

همه ابیات دارای جناس ناقص و جناس تام هستند.

بیت اول: «سرو» و «سر»: جناس ناقص / «بالا» (قد) و «بالا» (سمت بالا):

جناس تام

بیت دوم: «سر» و «در»: جناس ناقص / «تار» (مو) و «تار» (ساز) و «چنگ»

(دست) و «چنگ» (ساز): جناس تام

بیت سوم: «عاشق» و «عشق»: جناس ناقص / «است» (وجود دارد) و

«است» (می‌باشد): جناس تام

بیت چهارم: «طلب» و «طالب»: جناس ناقص / «قرار» (ملاقات) و «قرار»

(آرامش): جناس تام

(علوم و فنون ادبی (۱)، بیان و بدیع)

۲۵- گزینه «۲»

(سید علیرضا امیری)

الف) «یار» هر دو بار به معنای «دوست» آمده است.

ب) «آه» به معنای «صوت حاوی پیام غم» تکرار شده است.

ج) «مدام» در مرتبه اول به معنای «شراب» و در مرتبه دوم به معنای «همیشه» آمده است.

د) «دوست» در مرتبه اول به معنای «یار» و در مرتبه دوم قسمتی از فعل مرکب است.

ه) «بار» در مرتبه اول به معنای «محموله» و در مرتبه دوم به معنای «اجازه ورود» آمده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع)

۲۶- گزینه «۱»

(سید علیرضا امیری)

الف) با حذف حرف الحاقی (صامت «ی») مصوت کوتاه «و» و صامت «واو» حروف اصلی را تشکیل می‌دهند. توجه کنید که واژه‌هایی هم چون «نو» و «کیخسرو» مختوم به «و» هستند و بنابر قاعده دو قافیه با همدیگر قافیه می‌شوند.

ب) واژه «جهان» در این بیت دارای جناس تام است و قافیه می‌شود. مرتبه نخست در معنای «دنیا» و سپس در معنای «جهنده» آمده است.

پ) شکل نوشتاری حرف روی در این بیت متفاوت و موجب عیب قافیه است.

علوم و فنون ادبی (۲)

۳۱- گزینه ۴

(مجتبی فرهادی)

فخرالدین عراقی در هر فصل از مثنوی «عشاق نامه» به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۵، ۱۷، ۶۰ و ۶۱)

۳۲- گزینه ۴

(عزیز الیاسی پور)

در ابیات سه گزینه اول مضمون‌سازی‌ها و تصویرسازی‌های بدیع از طریق کاربرد آرایه‌هایی مثل اسلوب معادله (گزینه‌های ۱ و ۲) و تلمیح (گزینه ۳) دیده می‌شود، اما بیت گزینه ۴ «مفهوم عاشقانه بدون پیچیدگی‌های تصویری بیان شده است و مربوط به سبک عراقی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۱ تا ۸۳)

۳۳- گزینه ۳

(سید علیرضا احمدی)

الف) استعاره: مکالمه «دل» با «چشم»: تشخیص و استعاره مکنیه و «لعل» استعاره از لب / تشبیه: همانندی «لعل یار» و «خون دل» / واژه‌آرایی: «دل» تکرار شده است.

ب) استعاره: «چشمه حیوان» استعاره از لب / تشبیه: «خط سبزم» (موی نورسته بر روی صورت) به خضر تشبیه شده است. / فاقد واژه‌آرایی است.

ج) استعاره: مکالمه با «دل»: تشخیص و استعاره مکنیه است و «لعل» استعاره از لب / تشبیه: «چشم» به «بیمار» تشبیه شده است. / واژه‌آرایی: «ز» به عنوان حرف اضافه تکرار شده است.

د) استعاره: «مشک» و «چوگان» در مصراع دوم استعاره از موی یار و «مه» در هر دو مصراع استعاره از چهره است. / تشبیه: «مه» به «گوی» تشبیه شده است. / واژه‌آرایی: «مه» و «چوگان» تکرار شده است..

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان و بدیع)

۳۴- گزینه ۱

(سید علیرضا احمدی)

۱- «لعل لب» ۲- «خال مشک‌فام» ۳- تشبیه تصویر مصراع اول به تصویر مصراع دوم

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: ۱- «دام زلف» ۲- «خنجر مژگان»

گزینه ۳: ۱- «گلستان رخ» ۲- «گلستان رخ مانند نار (آتش)» نمرود است.

گزینه ۴: این بیت یک تشبیه مرکب دارد: دلی که از هوس خال یار به دام زلف می‌افتد مانند مرغی است که در طمع دانه به دام می‌افتد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

ت) واژه «روا» و واژه «کجا» بر مبنای قاعده یک، قافیه می‌شوند.
ث) واژه «ملک‌آرای» و واژه «مبارک‌رای» هم قافیه هستند و صامت «ی» از واژه «مبارک‌رای» غیرقابل حذف است. حروف اصلی این قافیه، «ای» و قاعده آن، قاعده دو است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه)

۲۷- گزینه ۱

(سید علیرضا احمدی)

وزن مصراع «الف»: مفعول (U--U) فاعلات (U-U) مفاعیل (U-U) فاعلن (U-U)

وزن مصراع «ب»: مفعول (U--U) مفاعیل (U-U) مفاعیلن (U-U) مفاعیلن (U-U)

وزن مصراع «ج»: مفعول (U--U) مفاعیل (U-U) فاعلن (U-U) مفاعیلن (U-U) مفعول (U--U) فاعلات (U-U) مفاعیلن (U-U)

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر)

۲۸- گزینه ۱

(الهام ممدی)

تقطیع هجایی صورت سؤال و گزینه ۱ به این شکل است:

UU-U-U-U (مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های ۲ و ۳: UU-U-U-U-U (فعلولن فعلولن فعلولن)
گزینه ۴: UU-U-U-U-U-U (مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن)
(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر)

۲۹- گزینه ۴

(سعید یعفری)

بیت صورت پرسش به آن اشاره دارد که نکوکار سرانجام نکویی خواهد دید، اما بیت گزینه ۴ به این مطلب اشاره دارد که نکوکار سرانجام بدی می‌بیند و عاقبت از فرط اندوه و سرگشتگی (نژندی) فرومی‌پژمرد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: نیکی به دشمنان باعث می‌شود خباثت نکنند و دشمنی‌شان را کنار بگذارند.

گزینه ۲: هرطور رفتار کنی، همان‌طور هم با تو رفتار خواهد شد.
گزینه ۳: نتایج کارها متناسب با خود آنهاست و نمی‌توان انتظار نتایج نامتناسب داشت.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۹۰)

۳۰- گزینه ۱

(سعید یعفری)

عبارت صورت سؤال و بیت گزینه ۱ هر دو به این مطلب اشاره دارند که مردان خدا همیشه و در همه جا به یاد خداوند و در برخورد با هر چیز و ضمن هر کاری از یاد خدا غافل نمی‌شوند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه‌های ۱۰۳ و ۱۰۴)

۳۵- گزینه «۳»

(سید علیرضا احمدی)

«الف»: «جان» استعاره مصرّحه از یار / «دست هجر»: تشخیص و استعاره مکنیه.

«ب»: «آن لعل شیرین» استعاره مصرّحه از لب / «نگشت مکیدن شکر»: تشخیص و استعاره مکنیه.

«ج»: «بت ترسا» استعاره مصرّحه از یار / «روی آفاق»: تشخیص و استعاره مکنیه.

«د»: «صنم» استعاره مصرّحه از یار.

«ه»: «لعل» استعاره مصرّحه از لب / «سی و دو لؤلؤ»: استعاره مصرّحه از دندان.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۶- گزینه «۲»

(سید علیرضا احمدی)

ب): «بحر عشق» اضافه تشبیهی و تشبیه بلیغ است. / «غبار» همچو بحر لب خشک و چشم تر دارد: تشبیه گسترده

د): «عشق مانند پادشاهی است که» (وجه شبه در ادامه بیت آمده است): تشبیه گسترده و «عقل همچون پاسبانان»: تشبیه گسترده / «چرخ دولت»: تشبیه فشرده

ه): «رو به بهشت»: تشبیه گسترده / «گلشن جنت»: تشبیه فشرده اضافی

تشریح سایر ابیات:

الف): «غمزهات جادو است»: تشبیه فشرده / «تیر غمزه»: تشبیه فشرده

ج): «گل چهره»: تشبیه فشرده درون واژه ای / تشبیه «رو» به «گلبرگ» نیز فاقد وجه شبه و ادات تشبیه است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۷- گزینه «۳»

(سید علیرضا احمدی)

بیت اول در وزن «فعولن فعولن فعولن» سروده شده است و وزن بیت دوم نیز «مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «من»: (-) جای خالی باید به صورت (U - -)

گزینه «۲»: «شاید»: (- -) جای خالی باید به صورت (- U)

گزینه «۴»: «رها»: (U -) جای خالی باید به صورت (U - U)

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر)

۳۸- گزینه «۴»

(سید علیرضا احمدی)

بیت نخست به شباهت ظاهری «چشم یار» و «گل نرگس» اشاره دارد و در مصراع دوم از مروج بودن لب او سخن می‌کند. لبی که در جان‌بخشی و روح‌نوازی هم‌چون کوثر است. (کوثر، نام چشمه‌ای است در بهشت)، ولی بیت مذکور در گزینه «۴»، حالت مستی چشم و قرمزی شراب را توصیف می‌کند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تلمیح: اشاره غیرمستقیم به ماجرای خضر نبی و آب حیوان / جناس: «گر» و «تر» / تکرار: «بی تو»

گزینه «۲»: وزن مصراع دوم: «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» یا همان «مستفعل مستفعل مستفعل فع» است.

گزینه «۳»: واژگان قافیه: «تر، کوثر و تر» هستند و حروف اصلی این‌ها «ر» است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، ترکیبی)

۳۹- گزینه «۴»

(محسن اصفه‌ری)

در بیت صورت سؤال سعدی خود را گرفتار کمند عشق معشوق می‌داند و از این گرفتاری شادمان است و رهایی از آن را نمی‌پسندد، اما مفهوم مقابل آن یعنی «ناراحتی از گرفتاربودن در کمند معشوق و رهایی جستن از آن» در بیت گزینه «۴» مشهود است.

ابیات گزینه‌های ۱ تا ۳ با بیت صورت سؤال قرابت معنایی دارند و بیانگر مفهوم یکسانی هستند. در بیت گزینه «۲» شاعر می‌گوید کسی که در کمند عشق گرفتار شده تنها با دست اجل (یعنی هنگام مرگ) رها می‌شود، یعنی اینکه به اختیار خود تلاشی برای رهایی از کمند عشق نخواهد کرد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۵۵)

۴۰- گزینه «۴»

(عزیز الیاسی پور)

در گزینه «۴» سخن از بی‌درمانی درد عشق و نالیدن عاشق از آن است، اما در بقیه ابیات شاعر به دنبال همدم و اهل دلی می‌گردد که درد عشق، هجران و اشتیاق را با او در میان بگذارد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه‌های ۴۸ و ۵۳)

جامعه‌شناسی (۱)

۴۱- گزینه «۳»

(سینا غلامی)

الف) علی در حال فکر کردن به امتحان است و آگاهی و اراده او ناظر به دیگران نیست؛ پس کنش او درونی و فردی است.
 ب) احترام به قانون یک کنش اجتماعی است.
 ج) کنش اجتماعی کنشی است که در آن آگاهی و اراده انسان ناظر به دیگران است؛ حتی اگر در حضور فیزیکی آنها انجام نشود. رضا با عبور از پل، مقرراتی را رعایت کرده که مورد قبول دیگران است. به همین دلیل کنش او اجتماعی است.

د) مهسا برای انتخاب مرد است و برای تصمیم‌گیری بر سر دوراهی قرار گرفته که بیانگر ویژگی ارادی بودن کنش است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴، ۱۱ و ۲۵)

۴۲- گزینه «۴»

تشریح موارد:

- ارزش‌های اجتماعی، آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد یک جامعه نسبت به آنها گرایش و تمایل دارند.

- در مواردی ممکن است عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و مهارت‌های پذیرفته شده در یک خرده فرهنگ، ناسازگار و مخالف با فرهنگ عمومی باشد. در این صورت، این خرده فرهنگ را ضد فرهنگ می‌نامند. خرده فرهنگ تبهکاران، سارقان و ... ضد فرهنگ است.

- عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند.

- تغییرات سطحی از نوع تغییراتی است که درون یک جهان اجتماعی رخ می‌دهد.

- رواج کنش‌های حسابگرانه معطوف به دنیا، عرصه را بر سایر کنش‌های انسانی، مانند کنش‌های عاطفی و اخلاقی تنگ می‌کند. این وضعیت به تدریج انسان را اسیر نظام اجتماعی پیچیده‌ای می‌سازد که مثل قفس آهنین همه ابعاد وجود انسان را احاطه می‌کند و فرصت‌رهایی از این قفس خود ساخته را از آنان می‌گیرد. از این روند به از دست رفتن آزادی و اراده انسان‌ها یاد می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۳، ۲۳، ۳۴، ۴۱ و ۵۲)

۴۳- گزینه «۲»

(سمیه مسمری مصیری)

- زمانی که یک جامعه مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شود و حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهد، دچار خودباختگی فرهنگی شده است.

- غرب‌زدگی جوامع غیرغربی مهم‌ترین مانع تعامل آن‌ها با جهان غرب است.
 - جوامع مختلف، با ایمان به عقاید و ارزش‌های حقیقی، آن‌ها را به قلمرو آرمانی خود وارد می‌کنند و اگر هنجارها و اعمال خود را نیز براساس این عقاید و ارزش‌ها سامان دهند، آن‌ها را به قلمرو واقعی وارد نموده‌اند.

(جامعه‌شناسی (۱)، ترکیبی، صفحه‌های ۶۱، ۱۰۲ و ۱۰۳)

۴۴- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

هویت فرهنگی جهان اجتماعی تا زمانی که عقاید و ارزش‌های آن مورد پذیرش اعضای جهان اجتماعی و برای آنها مهم باشد، دوام می‌آورد و اعتبار دارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۰، ۸۸، ۱۰۱ و ۱۱۱)

۴۵- گزینه «۲»

(سینا غلامی)

الف) نادرست؛ ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن جانب‌داری می‌کنند و رعایت آنها را لازم می‌دانند اما در عمل ممکن است برخی از آنها را نادیده بگیرند، قلمرو آرمانی جهان اجتماعی را شکل می‌دهد و ارزش‌هایی که مردم به آن عمل می‌کنند، قلمرو واقعی جهان اجتماعی را می‌سازند.

نکته: ارزش‌های درون قلمرو آرمانی ممکن است در عمل نادیده گرفته شوند، یعنی همه ارزش‌ها به قلمرو واقعی راه پیدا نمی‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۳۰، ۴۱، ۵۶ و ۶۰)

۴۶- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

نمودار «الف»: بیانگر نگاه عرضی به تاریخ بشر است و در این دیدگاه، هر جهان اجتماعی، فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می‌آورد. فرهنگ‌ها و تمدن‌ها نیز براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را دنبال می‌کنند و مسیرهای مختلفی را می‌پیمایند. برخی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، زمانی طولانی دوام می‌آورند و بعضی دیگر پس از مدتی از بین می‌روند.

(مریم فسروی رهنوی)

۴۸- گزینه «۳»

شیوه حکومت	براساس فضیلت	براساس خواست و میل افراد
تعداد حاکمان		
فرد	موناشری	تیرانی (استبدادی)
اقلیت	آریستوکراسی	الیگارشی
اکثریت	پولیتری (جمهوری)	دموکراسی

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۲۹)

(آریتا بیرقی)

۴۹- گزینه «۲»

بازگشت جامعه ایران به هویت اسلامی خود ← علت ظهور جامعه ایران به عنوان قلب تپنده بیداری اسلامی
خودباختگی فرهنگی بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان ← معلول قدرت سیاسی و نظامی غرب
ظهور اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید ← پیامد الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۱۰ و ۱۱۳)

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

۵۰- گزینه «۴»

- مدار مشروعیت حق و باطل بودن است.
- جهان اسلام طی سده‌های مختلف یا مانند آن‌چه در جنگ‌های صلیبی گذشت، به دفع مهاجمان پرداخت یا مانند آن‌چه در حمله مغول رخ داد، مهاجمان را درون خود جذب و هضم کرد.
- افرادی که مدت زیادی با هم زندگی کرده‌اند، سرگذشت و سرنوشت مشترکی پیدا می‌کنند که به صورت خاطره جمعی و مشترک درمی‌آید و از نسلی به نسل دیگر انتقال می‌یابد. این خاطره در گذر زمان، متراکم و مستحکم می‌شود و بُعد تاریخی هویت جامعه را می‌سازد.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۱۰، ۱۱۱ و ۱۱۲)

نمودار «ب»: بیانگر نگاه طولی به تاریخ بشر است و در این دیدگاه، عده‌ای از جامعه‌شناسان مانند آگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس معتقدند همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند. دورکیم حرکت جوامع بشری را به دو مقطع تقسیم می‌کند. جوامع مقطع نخست را جوامع مکانیکی و جوامع مقطع دوم را جوامع ارگانیکی می‌نامد.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۴۷- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنکور سراسری ۹۵)

- جهان اجتماعی بی‌شبهت با موجودات زنده نیست. برخی از ویژگی‌های موجود زنده در جهان اجتماعی نیز وجود دارد. جهان اجتماعی مانند بدن یک موجود زنده دارای اعضای مختلف است و این اعضا در ارتباط با هم از نوعی نظم برخوردارند. با وجود همه این شباهت‌ها، تفاوت‌های مهمی میان اندامواره موجود زنده با جهان اجتماعی وجود دارد. مهم‌ترین و اصلی‌ترین تفاوت این است که نظم و چینش عناصر و اعضای جهان اجتماعی، طبیعی و تکوینی نیست، بلکه با اراده و آگاهی انسان تعریف می‌شود و با قرارداد و اعتبار انسان‌ها به وجود می‌آید.

- هرگاه یک نسل نتواند فرهنگ خود را حفظ کند یا نتواند آن را به نسل بعد منتقل سازد، جهان اجتماعی آن فرومی‌ریزد یا دگرگون می‌شود. هر جامعه طی نسل‌های مختلف، با انتقال فرهنگ خود به بازتولید خویش می‌پردازد.

- اجزا و بخش‌های مختلف جهان اجتماعی دارای اهمیتی یکسان نیستند؛ بخش‌هایی به سهولت تغییر پیدا می‌کنند و تغییر آن‌ها، تحولی مهم در جهان اجتماعی پدید نمی‌آورد؛ برخی می‌توانند حذف شوند و با حذف آن‌ها جهان اجتماعی استمرار پیدا می‌کند؛ اما بخش‌های دیگر نمی‌توانند حذف شوند، چون با حذف آن‌ها، جهان اجتماعی فرومی‌ریزد و برخی از آن‌ها به گونه‌ای هستند که با تغییرشان، جهان اجتماعی نیز تغییر بنیادین پیدا می‌کند به بخش‌هایی که امکان تغییر بیشتر داشته و نقش حیاتی و اساسی ندارند، «لایه‌های سطحی جهان اجتماعی» و به بخش‌هایی که تأثیر حیاتی و تعیین‌کننده برای جهان اجتماعی دارند، «لایه‌های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی» می‌گوییم.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۴ و ۲۴)

جامعه‌شناسی (۲)

۵۱- گزینه «۱»

(سینا غلامی)

گزینه «۱»: درست - نادرست؛ با اوج‌گیری جنبش عدالتخانه، منورالفکران غرب‌زده به آن پیوستند و در جریان بست نشینی در سفارتخانه انگلستان، نام مشروطه را برای آن برگزیدند.

گزینه «۲»: درست - درست

گزینه «۲»: نادرست؛ بیدارگران نخستین، باوجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند. آنها خطر غرب را بیشتر در سلطه‌گری و قدرت سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند - نادرست؛ جنبش تنباکو نمونه‌ای موفق از فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی است و فعالیت رقابت‌آمیز را از اصلاح رفتار به اصلاح ساختار تغییر داد و به «جنبش عدالتخانه» منجر شد.

گزینه «۴»: نادرست؛ بر خلاف منورالفکران غرب‌گرا که حضور سیاسی و اقتصادی کشورهای استعمارگر را فرصت می‌دانستند، بیدارگران نخستین به خطر کشورهای غربی برای جوامع اسلامی توجه داشتند و خواستار استقلال اقتصادی و سیاسی جوامع اسلامی بودند - نادرست؛ هنگامی که قاجار به دلیل اثرپذیری از دولت‌های استعماری به‌جای مقاومت در برابر بیگانگان به قراردادهای استعماری روی آوردند، مقاومت منفی به‌سوی فعالیت رقابت‌آمیز تغییر کرد (نه جنبش عدالتخانه).

(جامعه‌شناسی (۲)، پیرای اسلامی و جهان پریر، صفحه‌های ۱۰۹، ۱۱۶ و ۱۱۷)

۵۲- گزینه «۲»

(سینا غلامی)

الف) انقلاب اسلامی ایران، انقلاب‌ها و جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم، همگی جهت‌گیری ضد استعماری داشتند و در جهت ازبین‌بردن سلطه سیاسی کشورهای غربی عمل می‌کردند.

ب) انقلاب اکتبر ۱۹۱۷ روسیه به دلیل رویکرد چپ و سوسیالیستی با دیگر انقلاب‌های اروپایی تفاوت داشت. ولی به دلیل سکولار بودن درون فرهنگ غرب قرار داشت.

ج) جنبش عدالتخانه و انقلاب مشروطه از جمله فعالیت‌هایی بودند که به تغییر ساختار سیاسی منجر شدند نه صرفاً اصلاح رفتار یا ساختار حکومت. به همین دلیل انقلاب اجتماعی بودند.

د) رهبران دینی پس از شکست در مشروطه، از موضع فعالیت رقابت‌آمیز به موضع مقاومت منفی بازگشتند. این موضع در مرجعیت شیعه تا شروع انقلاب اسلامی ادامه یافت.

(جامعه‌شناسی (۲)، پیرای اسلامی و جهان پریر، صفحه‌های ۱۱۸، ۱۲۱ و ۱۲۶)

۵۳- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- بر اساس دیدگاه اول جهان‌تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود و جهان طبیعت از جهان ذهنی و فرهنگی مهم‌تر است.

- کودتای انگلیسی سوم اسفند ۱۲۹۹ رضاخان و همچنین کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ محمدرضا پهلوی دو نمونه موفق مربوط به استعمار نو می‌باشند.

- استبداد قومی دارای هویتی غیر اسلامی بود اما به دلیل اینکه پشتوانه‌ای خارج از جهان اسلام نداشت، از رویارویی مستقیم با فرهنگ اسلامی دوری می‌کرد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۷، ۸، ۱۳، ۲۴ و ۳۱)

۵۴- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد:

- از منظر قرآن، هرگاه انسان، اخلاق الهی داشته باشد و جامعه نیز از فرهنگ توحیدی برخوردار باشد، جهان‌تکوینی درهای برکات خود را به روی آنها می‌گشاید.

- فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه، نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.

- قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد، اگر هویت فرهنگی‌اش را حفظ کند با ضعیف شدن تدریجی قدرت نظامی مهاجم، می‌تواند استقلال سیاسی خود را به دست آورد.

- این مکاتب علاوه بر اینکه وحدت امت اسلامی را مخدوش می‌کردند، مورد حمایت مردمی که در دامان فرهنگ اسلام تربیت یافته بودند قرار نمی‌گرفتند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۸، ۱۵، ۲۱ و ۳۲)

۵۵- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

تک‌محصولی شدن اقتصاد کشورهای استعمارزده، قدرت چانه‌زنی در اقتصاد جهانی را از آنها می‌گیرد و این پدیده، موجب وابستگی اقتصادی آنها به کشورهای استعمارگر می‌شود. کشورهای غربی به اقتضای بازار مصرف،

برخی از صنایع وابسته را به کشورهای استعمارزده منتقل می‌کنند؛ ولی این انتقال، در جهت استقلال یا تعدیل جهانی ثروت عمل نمی‌کند؛ بلکه در جهت منافع بیش‌تر کشورهای استعمارگر است و بدین ترتیب با رشد و تحول کشورهای استعمارزده نیز فاصله و وابستگی کشورهای غربی و غیرغربی، هم‌چنان حفظ می‌شود.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۵ و ۶۶)

۵۶- گزینه «۳»

- ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را بر توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد؛ زیرا این علوم موجب می‌شوند که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی بازنگری و ارزیابی کنند. این پدیده، فرهنگ‌ها را از علمی که بر پایه بنیان‌های معرفتی دینی است، محروم می‌گرداند. رسانه، ابزار جهان غرب برای تأثیرگذاری بر عموم مردم است، نه نخبگان.

- به دلیل وابستگی کشورهای استعمارزده، مبادلات تجاری در سطح جهانی نامتعادل می‌شود و انتقال ثروت، به طرف کشورهای غربی ادامه پیدا می‌کند و همچنین این وابستگی، امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو را برای کشورهای استعمارگر پدید می‌آورد.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۶، ۷۰ و ۷۱)

۵۷- گزینه «۲»

- فرهنگ‌هایی که به حقیقتی قائل نباشند، نمی‌توانند معیار و میزانی برای سنجش عقاید و ارزش‌های مختلف داشته باشند و در نتیجه نمی‌توانند از حقانیت ارزش‌های خود دفاع کنند.

- فرهنگ جهانی باید دارای دو سطح از عقلانیت باشد؛ ابتدا باید به پرسش‌های بنیادین بشر درباره انسان و جهان پاسخ دهد. اگر فرهنگی نتواند به این پرسش‌ها پاسخ دهد توانایی دفاع از هویت خود را نخواهد داشت.

- فرهنگی که صرفاً متوجه نیازهای مادی و دنیوی انسان است و از نیازهای ابدی و معنوی او چشم‌پوشی می‌کند، بشر را به بحران‌های روحی و روانی گرفتار می‌سازد. فرهنگ جهانی باید از معنویت که ارزشی جهان‌شمول است برخوردار باشد.

(پایه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۱۱۴ و ۱۱۶)

۵۸- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

- همکاری با پادشاه جز در مورد واجبات نظامیه انجام نمی‌شد ← مقاومت منفی

- پیوستن منورالفکران به عالمان مسلمان ← اوج‌گیری جنبش عدالتخانه
- دئیسم یعنی اعتقاد به خدایی که هیچ برنامه‌ای برای هدایت و سعادت بشر ندارد.

- تحمیل رفتار عادلانه بر کسانی که با معیارهای الهی به قدرت نرسیده بودند. ← مشکل عدالتخانه

(پایه‌شناسی (۲)، ترکیبی، صفحه‌های ۴۲، ۱۱۶، ۱۱۷ و ۱۲۰)

۵۹- گزینه «۳»

(معمرموری یعقوبی)

تشریح عبارت‌ها:

الف) شناخت عقلی جدید بیش از دو سده دوام نیاورد. به همین دلیل در قرن نوزدهم و بیستم، شناخت حسی و تجربی را تنها راه شناخت علمی می‌دانستند.

ب) فرهنگ غرب با انکار حقایق قدسی، به آرمان‌های انقلاب فرانسه نرسید.

ج) در نیمه اول قرن بیستم، با روشن شدن محدودیت‌های علم تجربی، علم از داورهای ارزشی دست برداشت و به امور طبیعی محدود شد.

د) فرهنگ غرب با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها انجامید.

(پایه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۱)

۶۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

عارضی و تحمیلی بودن جنگ در جامعه جدید غربی: کنت

جهنمی‌ترین جنگ قرن بیستم: جنگ ویتنام

مرکز و پیرامون: بر اساس این نظریه، جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند.

(پایه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۸۴، ۸۵، ۸۸ و ۸۹)

روان‌شناسی

۶۱- گزینه «۳»

(مهمربیبی)

تعریف عملیاتی، یک متغیر را به شکل دقیق، شفاف و قابل اندازه‌گیری تعریف می‌کند. در گزینه «۳»، اضطراب بر اساس نمره حاصل از پرسشنامه اضطراب بک تعریف شده است؛ بنابراین این گزینه یک تعریف عملیاتی است. سایر گزینه‌ها صرفاً تعریف مفهومی یا نظری متغیرها را بیان می‌کنند و شیوه سنجش آن‌ها را مشخص نمی‌سازند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۶۲- گزینه «۳»

(مهمربیبی)

دوقلوهای همسان از یک تخمک تشکیل می‌شوند، ویژگی‌های وراثتی یکسان دارند و همیشه هم‌جنس هستند. دوقلوهای ناهمسان از دو تخمک جداگانه تشکیل می‌شوند و می‌توانند هم‌جنس یا غیرهم‌جنس باشند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۴۰)

۶۳- گزینه «۱»

(مهمربیبی)

بررسی عبارت‌ها:

الف) نادرست؛ در محرومیت حسی، تمام گیرنده‌های حسی (نه فقط بینایی و شنوایی) تا حد امکان از دریافت محرک‌های بیرونی محروم می‌شوند. ب) درست؛ تفسیر و معنا بخشیدن به علامت «ایست» و تصمیم به توقف، نمونه‌ای از ادراک است.

ج) درست؛ توجهی که به‌صورت مداوم و پایدار ادامه یابد، تمرکز نامیده می‌شود.

د) درست؛ خوگیری موجب کاهش پردازش محرک‌های تکراری شده و از آفات تمرکز به شمار می‌آید.

(روان‌شناسی، اساس، توجه، ادراک، صفحه‌های ۶۹، ۷۰، ۷۳ و ۷۵)

۶۴- گزینه «۲»

(مهمربیبی)

بررسی عبارت‌ها:

الف) این وضعیت نمونه‌ای از پدیده نوک‌زبانی است؛ یعنی فرد احساس می‌کند پاسخ را می‌داند، اما در لحظه قادر به بازیابی آن نیست.

ب) دانستن پایتخت کشورها از اطلاعات و دانش عمومی بوده و به حافظه معنایی تعلق دارد.

ج) چون فرد هرگز به ویژگی موردنظر توجه کافی نداشته و آن را به حافظه نسپرده است، با عدم رمزگردانی روبه‌رو هستیم.

د) مطرح کردن پرسش پیش از مطالعه، به مرحله سؤال کردن در روش پس‌خبا مربوط است.

(روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۴ تا ۹۸، ۱۰۲ و ۱۰۷)

۶۵- گزینه «۲»

(مهمربفرهادی)

- در کشورهای زلزله‌خیز، محکم‌ترین بناها ساخته می‌شود؛ زیرا دانش زمین‌شناسی و زلزله‌شناسی در آن‌ها رشد خوبی داشته است.

مثال‌های فوق نشان می‌دهد انسان‌ها می‌کوشند با استفاده از روش‌های درست، آن مسائل راه‌حل کنند؛ در نتیجه، مسئله به جای تهدید به یک موضوع خوشایند و فرصت پیشرفت تبدیل می‌شود.

- محمد با انتخاب راه‌حل‌های جایگزین به حل مسئله پرداخته و این مرحله زمانی کاربرد دارد که فرد با به‌کارگیری یک راه‌حل نتواند مسئله خود را حل کند و باید از راه‌حل‌های جایگزین استفاده کند.

- تجربه گذشته ما، بر توانایی ما در حل مسئله تأثیر می‌گذارد. تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را «انتقال» می‌گویند. اثر تجربه گذشته همیشه آسان کردن راه‌حل نیست؛ بنابراین انتقال، گاهی می‌تواند اثر مثبت داشته باشد و گاهی می‌تواند منجر به آثار منفی شود.

- در این عبارت نیما کم‌کم به وضعیت مطلوب خود نزدیک می‌شود؛ پس روش او کاهش تفاوت وضعیت موجود با وضعیت مطلوب است.

(روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۵، ۱۲۰، ۱۲۱ و ۱۲۶)

۶۶- گزینه «۲»

(مهمربیبی)

بررسی دقیق ویژگی‌ها و آینده رشته‌های مختلف ← نشان‌دهنده سبک تصمیم‌گیری منطقی است.

بررسی ویژگی‌های گزینه‌های مختلف پیش از انتخاب ← مربوط به مرحله سوم تصمیم‌گیری (بررسی و ارزیابی هر انتخاب یا اولویت) است.

با وجود توانایی، موفقیت خود را بعید دانستن ← نمونه‌ای از کوچک‌شمردن خود است.

علاقه به رشته در کنار ترس از شکست ← بیانگر تعارض گرایش-اجتناب است؛ زیرا یک گزینه هم جنبه مطلوب (علاقه) و هم جنبه نامطلوب (ترس از شکست) دارد.

(روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۳۶ تا ۱۵۲)

۶۷- گزینه «۳»

(ها تا احمدرزاده)

بررسی عبارت‌ها:

- انگیزه‌ها از نظر شدت و جهت در افراد متفاوت هستند.
- انتخاب هدف علاوه بر ایجاد توانمندی، باعث انسجام در رفتار می‌شود.
- هدف معین فرد را از بیراهه‌رفتن و اتلاف منابع انرژی خود مصون می‌دارد.
- یک عنصر هرچه نیرومندتر و هر اندازه ارزیابی مثبت یا منفی آن قوی‌تر باشد، تأثیر قوی‌تری بر نگرش شخص خواهد داشت و رفتار او را شکل خواهد داد.
- در صورت ناهماهنگی با شواهد محیطی، نوعی ادراک کنترل و کارایی کاذب ایجاد می‌شود که مانع بروز رفتار است.
- عوامل مؤثر بر رشد و پیشرفت هر کشور علاوه بر شناسایی موانع بیرونی تابع روش‌های درست اسناددهی می‌باشد.
- بنابراین در مورد «د» همچون مورد «ب» تمامی موارد ذکرشده درست و مرتبط می‌باشند.

(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۲، ۱۶۸، ۱۷۱، ۱۷۳ و ۱۷۶)

۶۸- گزینه «۲»

(ها تا احمدرزاده)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه «۱»: بعضی از فشارها و مسائل روانی در ایجاد انواع بیماری‌های جسمانی مانند بیماری‌های قلبی-عروقی تأثیر دارند. بنابراین این فرد نه تنها جایگاه خود را بر روی «سلامت کامل» تثبیت نکرده، بلکه سبک زندگی ناسالمی در پیش گرفته و در حال حرکت به سمت چپ پیوستار است.
- گزینه «۳»: افرادی که از مقابله‌های ناسازگارانه استفاده می‌کنند، معمولاً از موقعیت اجتناب می‌کنند و آن را انکار می‌کنند. خود و دیگران را به‌خاطر مشکل سرزنش می‌کنند، عصبی، پرخاشگر، افسرده و منفعل می‌شوند و دچار فشارهای روانی بیشتری می‌گردند که اثرات آنها وخیم‌تر از فشار روانی اولیه است؛ پس نیاز در موقعیت «ب» نسبت به آیین در موقعیت «الف» فشار روانی عظیم‌تری را متحمل شده است.
- گزینه «۴»: بین روان‌شناسی سلامت و ویژگی‌های روان‌شناختی ارتباط تنگاتنگی وجود دارد و عوامل جسمانی و روانی در روان‌شناسی سلامت با هم نقش متقابل دارند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۱۸۹ تا ۱۹۱، ۱۹۵ و ۲۰۲)

۶۹- گزینه «۱»

(مفهره میبوی)

در پژوهش‌های روان‌شناختی، رعایت ملاحظات و اصول اخلاقی، امکان تکرار دقیق بسیاری از مطالعات را محدود می‌کند؛ بنابراین دستیابی به تکرارپذیری نتایج با دشواری بیشتری همراه است. ازاین‌رو گزینه «۳» که «تعریف عملیاتی» را مطرح کرده است، نادرست است.

جمله «آدم هرچه ذاتش باشد، همان می‌ماند.» بیانگر این دیدگاه است که ویژگی‌های افراد بیشتر تحت‌تأثیر عوامل ژنتیکی و ذاتی قرار دارند؛ بنابراین به وراثت اشاره دارد و گزینه «۲» که «محیط» را مطرح کرده است، صحیح نیست.

در مثال مربوط به اپراتور نیروگاه، هشدار سیستم در حالی مورد توجه قرار می‌گیرد که خطر واقعی وجود ندارد؛ چنین وضعیتی نمونه‌ای از هشدار کاذب است، نه «از دست دادن محرک هدف». بنابراین گزینه «۴» نیز رد می‌شود.

همچنین، صرف استفاده از فناوری یا موتورهای جست‌وجو باعث تضعیف حافظه نمی‌شود. کاهش عملکرد حافظه بیشتر در نتیجه استفاده افراطی و وابستگی طولانی‌مدت به فناوری برای انجام تکالیف شناختی رخ می‌دهد. بنابراین عبارت «به‌تنهایی سبب تضعیف حافظه نمی‌شود» صحیح است.

(روان‌شناسی، ترکیبی، صفحه‌های ۱۹، ۳۹، ۷۷ و ۱۰۴)

۷۰- گزینه «۳»

(فهریر هادی)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ناهماهنگی شناختی ناراحت‌کننده است. / در گام چهارم حل مسئله روش‌های قبلی اصلاح و بازبینی می‌شوند.

گزینه «۲»: یادگیری حاصل از حل مسئله در مقایسه با سایر یادگیری‌ها قابل تعمیم است/ تعارض حاصل ناتوانی در تصمیم‌گیری است.

گزینه «۳»: درست / نسبت دادن شکست به عدم استعداد، نسبت دادن به عوامل پایدار و درونی است.

گزینه «۴»: درست/ درست

(روان‌شناسی، ترکیبی، صفحه‌های ۱۱۷ تا ۱۲۰، ۱۵۱، ۱۶۲، ۱۶۹، ۱۷۵، ۱۸۹ و ۱۹۶)

عربی زبان قرآن (۱)

۷۱- گزینه «۲»

(امیر علی خردین - کنبرکاووس)

«عملوا» (فعل امر): انجام دهید (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «صالحاً» (مفرد): کار شایسته، کار نیکو (رد گزینه ۳) / «تعملون» (فعل مضارع): انجام می‌دهید (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۷۲- گزینه «۳»

(مفید رضا سوری - نهاوند)

«الدوام المدرسی»: ساعت کار مدرسه (رد گزینه ۲) / «كانت ... تقترح»: پیشنهاد می‌داد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «إحدى زميلاتي»: یکی از همکلاسی‌هایم / «أن أطفئ»: که خاموش کنم (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «مكيف الهواء»: کولر / «قليلاً»: کمی (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «لحفاظ على طاقة الكهرباء»: برای محافظت از انرژی برق / «حتى»: تا / «الساعة الحادية عشرة إلّا عشرين دقيقة»: ساعت ده و چهل دقیقه (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۷۳- گزینه «۴»

(کامران عبدالهی)

«يُستخرج»: استخراج می‌شود / «أحدث التقنيات»: جدیدترین فناوری‌ها (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «ثم»: سپس / «يُنقل»: منتقل می‌گردد / «إلى المصانع الكبيرة»: به کارخانه‌های بزرگ / «لِتَصْنَع منه»: تا از آن ساخته شود / «مُنتجاتٌ مُتنوعة»: محصولات گوناگونی، محصولات گوناگون (رد گزینه ۲) / «تُسهم في ...»: نقش دارند در ... / «تَقَدَّمَ الحَيَاةِ المُعاصرةِ»: پیشرفت زندگی امروزی (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(ترجمه)

۷۴- گزینه «۳»

(مهمر مهری یعقوبی)

در این گزینه، فعل «حَيَّرَنِي» (فعل غایب «حَيَّرَ» + نون وقایه + ضمیر «ی» متکلم) به معنای «من را حیران کرد» است.

(ترجمه)

۷۵- گزینه «۲»

(ابوطالب درانی)

«اردک دارد»: البطة تملك ...، للبطة ... (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «غده‌ای طبیعی»: غدة طبيعية (رد گزینه ۴) / «دُمش»: دُنْبها (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «روغنی مخصوص»: زيتاً خاصاً

نکته مهم درسی:

مراقب باشید «دُنْب: گناه» را با «دُنْب: اشتباه» نگیرید!

(تعريب)

۷۶- گزینه «۴»

(مهمر رضا قاندرامینی - اصفهان)

ترجمه آیه شریفه: «و خداوند آنچه را که در دل‌هایتان هست، می‌داند». بیت گزینه «۴»، همانند آیه صورت سؤال، به دانا بودن خداوند بر رازها، اشاره دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: شاعر، مخاطب را از هوای نفس و خواهش‌های نفسانی باز می‌دارد.

گزینه «۲»: شاعر، مخاطب را به فراگیری دانش دعوت می‌کند.

گزینه «۳»: شاعر به این نکته اشاره دارد که دل، پیرو و تابع چشم است.

(مفهومی)

۷۷- گزینه «۳»

(مصطفی قریمی فرد)

موارد نادرست:

«له» (خطا)، صحیحش: «له» / «الحيوانات» (خطا)، صحیحش: «الحيوانات» / «اللبنونة» (خطا)، صحیحش: «اللبنونة»

نکته مهم درسی:

حرف جرّ «ل» با ضمیر، به صورت «لَ» (مثلاً: له) و با سایر اسم‌ها به صورت «لِ» (مثلاً: لِلْمدرسة) می‌آید.

(فبسط مرکبات)

۷۸- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

در این گزینه، «تدرّس» که فعل مضارع مفرد مؤنث غایب است، با فاعلش (معلّمه) تناسب دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در این گزینه، فعل «تعملان» مربوط به مثنای مؤنث غایب است و با «هذان الطّبيان» متناسب نیست.

گزینه «۳»: در این گزینه، فعل مؤنث «يُطالَعْنَ» با «الطّلاب» که جمع مکسر «الطّالب» است، هم‌خوانی ندارد.

گزینه «۴»: در این گزینه فعل «تفهم» که مربوط به مفرد مذکر مخاطب است، با «زينب» که مفرد مؤنث است، هماهنگی ندارد.

(قواعد فعل)

۷۹- گزینه ۱»

(ولی بربری - ابهر)

در گزینه ۱»، «قلعتان» فاعل و مرفوع با «الف» است؛ دقت کنید در اسم‌های مثنی، «الف» به تنهایی نشانه مرفوع بودن است، نه «ان»!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲»، «مُحترمون» خبر است، اما جمع مذکر سالم با «واو» مرفوع می‌شود نه «ون»، بنابراین «واو» به تنهایی علامت رفع آن است.

گزینه ۳»، «السَّائِحِينَ» مفعول نیست بلکه مضاف‌الیه است و «جميع» مفعول می‌باشد. (در ترکیب اضافی، همیشه مضاف در جمله نقش می‌گیرد!)
گزینه ۴»، «المناسبة» صفت است نه مضاف‌الیه، دقت کنید صفت در اعراب تابع موصوف خود است، بنابراین «المناسبة» صفت و منصوب با فتحه است، چون موصوفش (الأعشاب) مفعول و منصوب است.

نکته مهم درسی:

اسمی که بعد از «جميع، كُل، بعض، أحد» می‌آید، نقش مضاف‌الیه را دارد.

(انواع اعراب)

۸۰- گزینه ۴»

(مرتضی کاظم شیروری)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن دو نایب فاعل وجود دارد.
يُسْتَخْرَجُ: مضارع مجهول / النَّفْطُ: نایب فاعل / يُنْقَلُ: مضارع مجهول / النَّفْطُ: نایب فاعل. (ترجمه: نفت پس از سال‌ها از شکل‌گیری‌اش از درون زمین استخراج می‌شود، سپس نفت به پالایشگاه‌ها منتقل می‌شود!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱»، اُنْتُخِبَ: ماضی مجهول / مکان: نایب فاعل / يُؤَسَّسُ: مضارع معلوم (ترجمه: مکان مناسبی انتخاب شده است تا نیکوکاران با تلاش‌های فراوانی بیمارستانی برای خدمت به بیماران تأسیس کنند!)

گزینه ۲»، يُعْرَفُ: مضارع مجهول / الطَّبَّاحُ: نایب فاعل / تَنْتَشِرُ و تُشَاهِدُ: مضارع معلوم (ترجمه: آشپز به مهارتش معرفی می‌شود و تصاویر غذاهایش در اینترنت منتشر می‌شود و ما آن‌ها را در آنجا مشاهده می‌کنیم!)

گزینه ۳»، يُحَدَّرُ: مضارع مجهول / الْمُوَاطِنُونَ: نایب فاعل / تُعْلِنُ: مضارع معلوم (ترجمه: به شهروندان با تابلوهای هشداردهنده جدیدی در امتداد خطوط لوله‌ها که خطر را اعلام می‌کنند، هشدار داده می‌شود!)

(فعل مجهول)

عربی زبان قرآن (۲)

۸۱- گزینه ۱»

(سیر مفعول مرفوعی)

«أرسلنا»: ارسال کردیم، فرستادیم (رد گزینه ۳) / «رسولاً»: پیامبری، رسولی / «عصى»: نافرمانی کرد، عصیان نمود (رد گزینه ۲) / «الرسول»: آن پیامبر، آن رسول (رد گزینه ۴)

نکته مهم درسی:

هرگاه اسمی بار اول به صورت نکره و بار دوم همراه با «ال» بیاید، «ال» را می‌توانیم به شکل اسم اشاره (این، آن) ترجمه کنیم:
رسولاً الرسول ← پیامبری آن پیامبر

(ترجمه)

۸۲- گزینه ۳»

(ممیرضا قائداینی - اصفهان)

«كُلُّ مُؤْمِنٍ»: هیچ مؤمنی (رد سایر گزینه‌ها) / «لَا يُصْعَرُ خَدَهُ لِلنَّاسِ»: با تکبر رویش را از مردم بر نمی‌گرداند (رد گزینه ۲) / «المُخْتَالِ»: خودپسند (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لَيْسَ» (فعل ماضی): نیست (رد گزینه ۱) / «لِللَّغَبِ» المتواضع ...»: بنده فروتن ... دارد (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «أَرْفَعُ مَقَامَ» (ترکیب اضافی): بالاترین مقام، بالاترین جایگاه (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

نکات مهم درسی:

(۱) اگر «كُلُّ» در جمله منفی بیاید و بعد از آن هم اسمی مفرد آمده باشد، معمولاً به صورت «هیچ» ترجمه می‌شود؛ مثال: «لَا يُصْعَرُ كُلُّ مُؤْمِنٍ خَدَهُ لِلنَّاسِ»: هیچ مؤمنی، با تکبر رویش را از مردم بر نمی‌گرداند
(۲) هرگاه اسم تفضیل، مضاف واقع شود، معنای «ترین» دارد.

(ترجمه)

۸۳- گزینه ۱»

(امیرعلی خردین - گنبد کاووس)

«ما أَعْرَبَ»: چه عجیب است، چقدر عجیب است (رد گزینه ۲) / «طريقة» تنظيف أسنان التمساح»: روش تمیز کردن دندان‌های تمساح (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «تناول»: خوردن (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «يَقْتَرِبُ»: نزدیک می‌شود (رد گزینه ۴) / «نوعٌ مِنَ الطَّيُورِ»: یک نوع از پرندگان (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۸۴- گزینه «۱»

(ولی بری - ابوهر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: «تَذَلُّ» لازم است نه متعدی و «الصَّعَابُ» نیز فاعلش است که مرفوع شده است، بنابراین جمله باید به صورت «تا سختی‌ها برای شما خوار و کوچک شود» ترجمه گردد.

گزینه «۳»: «يُضْرَبُ» مضارع مجهول و «الْمَثَلُ» نیز نایب فاعلش می‌باشد، بنابراین باید به صورت «در میان مردم مثال زده می‌شد» ترجمه شود.

گزینه «۴»: «لِيَتَعَلَّمَنَّ» فعل مضارع است و به صورت «تا یاد بگیرند» ترجمه می‌شود، در این گزینه ضمیر متصل در «درس‌هایشان» نیز اضافه است.

(ترجمه)

۸۵- گزینه «۴»

(کامران عبدالهی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «در امتحانات» در تعریب نیامده است.

گزینه «۲»: «وِ يَأْخُذُونَ» به معنی «و می‌گیرند» است که نادرست می‌باشد.

گزینه «۳»: «يُنَجِّحُ» فعل مجهول و نادرست است، در این گزینه فعل «تَحْصُلُ» نیز با جمله مطابقت ندارد.

(تعریب)

۸۶- گزینه «۱»

(مصطفی قریمی‌فر)

ترجمه آیه: هرگاه افراد نادان آنان را خطاب کنند، سلام (سخن آرام) می‌گویند!

مفهوم آیه: خویشتن‌داری، دوری از بحث‌های بیهوده، حفظ وقار و پاسخ دادن با آرامش در برابر نادانی

این مفهوم دقیقاً در بیت گزینه «۱» هم مشهود است.

(مفهوم)

۸۷- گزینه «۱»

(ابوطالب درانی)

«مع فاعله» نادرست است، زیرا فعل «جُرِّبْتُ» مجهول است و فاعل ندارد.

تکات مهم درسی:

در سؤالات تحلیل صرفی و اعراب دقت کنید برای فعل‌های معلوم، «فاعل» و برای فعل‌های مجهول، «نائب فاعل» ذکر شود.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۸۸- گزینه «۴»

(مرتضی کاظم شیروزی)

در گزینه «۴»، حرف «لام» برای بیان سبب و علت آمده است به معنای «تا»، برای اینکه» (امروز در سالن مدرسه گردهم می‌آییم تا دوستان قدیمی‌مان را یاد کنیم!)؛ اما در سایر گزینه‌ها، حرف «لام» معنای امر (باید) می‌دهد.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «میهن به کمک فرزندان پیشرفت می‌کند؛ پس باید از تلاش‌های آنان با تمام سپاس و قدردانی یاد کنیم!

گزینه «۲»: «حاتم طائی از خانواده و آبروی خود حمایت می‌کرد؛ پس باید همیشه او را به نیکی یاد کنیم!

گزینه «۳»: «باید نعمت‌های فراوانی را که خدا به ما بخشیده است، یاد کنیم و همگی از او به خاطر آن‌ها سپاسگزاری کنیم!

(ترجمه فعل مضارع)

۸۹- گزینه «۳»

(مهدی رضا سوری - نعاونر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «(مضارع + ... مضارع ← مضارع اخباری / مضارع التزامی)

«لَا يَسْمَعُ»: شنیده نمی‌شود، شنیده نشود

گزینه «۲»: «(ماضی + ... ماضی ← ماضی ساده / ماضی بعید)

«قرأنا»: خواندیم، خوانده بودیم

گزینه «۴»: «(مضارع + ... مضارع ← مضارع اخباری / مضارع التزامی)

«يُشَجَّعُونَ»: تشویق می‌کنند، تشویق بکنند

(ترجمه فعل مضارع)

۹۰- گزینه «۴»

(ابوطالب درانی)

«كَانَ يَأْمُرُ»: (معادل ماضی استمراری فارسی) امر می‌کرد

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «كان» به یک حقیقت ثابت اشاره دارد، پس می‌تواند به صورت مضارع (است) ترجمه شود.

گزینه «۲»: «أليس» یک فعل ماضی است، اما معنای مضارع (نیست) دارد.

گزینه «۳»: فعل ماضی را در جمله‌های شرطی، می‌توان به صورت مضارع ترجمه کرد.

(افعال ناقصه)

منطق

۹۱- گزینه ۲»

(مهم قرآنی)

دانش منطق مانند مهارت‌هایی نظیر دوچرخه‌سواری یا رانندگی، دو جنبه «نظری» و «عملی» دارد. اگرچه منطق دانشی مهارتی و کاربردی است، اما این امر به معنای بی‌تأثیر بودن دستورالعمل‌های نظری نیست؛ بلکه برای رسیدن به تبحر عملی، ابتدا باید قواعد نظری را آموخت و سپس با تمرین و ممارست آن‌ها را به کار بست. بنابراین نقشی آموزه‌های نظری، این عبارت را نادرست می‌سازد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قواعد منطق ابداع، اختراع یا ساخته ذهن منطق‌دانان نیستند، بلکه این قواعد در ساختار طبیعی ذهن انسان وجود داشته‌اند و منطق‌دانان صرفاً آن‌ها را کشف، شناسایی و استخراج کرده‌اند.

گزینه «۳»: هدف منطق زمانی محقق می‌شود که قواعد آن عملاً رعایت شوند. صرف دانستن قواعد منطق (مانند دانستن قوانین رانندگی) به تنهایی مانع لغزش و خطای ذهن نمی‌شود، بلکه به کار بستن آن‌ها مانع خطاست.

گزینه «۴»: منطق علاوه بر جنبه ایجابی (ارائه شیوه درست اندیشیدن)، جنبه سلبی نیز دارد. تشبیه مغالطه به بیماری نشان می‌دهد که منطق‌دان باید مانند پزشک، عوامل لغزش و بیماری‌های فکری (مغالطه‌ها) را دسته‌بندی و شناسایی کند تا بتواند از آن‌ها جلوگیری نماید.

(منطق، منطق، ترازوی اندیشه، صفحه‌های ۳ و ۵)

۹۲- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

نمی‌توانی (بلد نیستی یا اجازه نداری) ماشین را داخل پارکینگ بیاوری.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۹۳- گزینه ۴»

(علی معزی)

هرگاه دو مفهوم با یکدیگر نسبت «تباین» داشته باشند، برای تعیین نسبت میان نقیض‌های آن‌ها «غیر الف» و «غیر ب»، دو حالت کلی رخ می‌دهد:

حالت اول: دو مفهوم متباین، نقیض یکدیگر «نباشند» (مانند انسان و اسب) دو مفهوم «انسان» و «اسب» هیچ مصداق مشترکی ندارند (تباین دارند)، اما تمام موجودات هستی را هم به دو بخش تقسیم نمی‌کنند؛ زیرا مفاهیمی مانند «درخت» یا «سنگ» وجود دارند که نه انسان هستند و نه اسب. در این صورت نسبت بین نقیض‌های دو مفهوم، «عموم و خصوص من‌وجه» خواهد بود:

«بعضی غیرانسان‌ها، غیراسب هستند» - «بعضی غیراسب‌ها، غیرانسان نیستند»

«بعضی غیراسب‌ها، غیرانسان هستند» - «بعضی غیرانسان‌ها، غیراسب نیستند»

حالت دوم: دو مفهوم متباین، نقیض یکدیگر «باشند» (مانند زوج و فرد) در مجموعه اعداد صحیح، دو مفهوم «زوج» و «فرد» نه تنها هیچ مصداق مشترکی ندارند، بلکه کل مجموعه اعداد را کاملاً منحصر به همین دو دسته می‌کنند. در این صورت نسبت بین نقیض‌های دو مفهوم، «تباین» خواهد بود:

«هیچ غیرزوجی، غیرفرد نیست» - «هیچ غیرفردی، غیرزوج نیست»
در نتیجه نسبت میان مفاهیم صورت سؤال به ترتیب «عموم و خصوص من‌وجه» و «تباین» است.

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۹۴- گزینه ۴»

(علی معزی)

بخش اول (تعریف مصدر): تعریف درست و کامل مصدر عبارت است از: «کلمه‌ای که بر انجام کار یا وقوع حالتی (بدون زمان مشخص) دلالت می‌کند».

تعریف صورت سؤال جامع نیست؛ زیرا مصدرهایی را که بر «وقوع حالت» دلالت دارند در بر نمی‌گیرد.

تعریف صورت سؤال مانع نیست؛ زیرا «فعل» را هم که بر انجام کاری دلالت دارد، شامل می‌شود.

بنابراین تعریف صورت سؤال نه جامع است و نه مانع.

بخش دوم (تعریف دلجویی به استمالت): یکی از شرایط تعریف صحیح، «واضح و روشن بودن» (استفاده از الفاظ آشنا برای مخاطب) است. واژه «استمالت» خود واژه‌ای دشوار و ناآشنا برای مخاطب است؛ بنابراین، این تعریف شرط واضح بودن را ندارد.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۹۵- گزینه ۴»

(کتاب آبی پیمان‌ای)

در یک استدلال استقرایی قوی، نمونه‌ها باید متفاوت و تصادفی باشند و بیانگر همه طیف‌های مختلفی باشند که بررسی خواهند شد.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۶ و ۴۷)

۹۶- گزینه «۴»

(فره‌ار قاسمی نزار)

قابلیت انطباق موضوع بر موارد و مصادیق متعدد، به معنای کلی بودن مفهوم موضوع است. قضیه‌ای که موضوع آن مفهوم کلی باشد، قضیه محصوره نامیده می‌شود. قضیه محصوره از نظر کمیت می‌تواند «کلیه» یا «جزئی» باشد؛ بنابراین این قضیه ممکن است محصوره جزئی باشد (گزینه «۴»).

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: قضیه محصوره می‌تواند سالبه یا جزئی هم باشد. مثال: «بعضی انسان‌ها شاعرند».

گزینه «۲»: هر قضیه‌ای که موضوع آن مفهوم کلی باشد، قطعاً محصوره است و نمی‌تواند شخصی باشد.

گزینه «۳»: کیفیت قضیه محصوره می‌تواند سالبه نیز باشد. مثال: «هیچ انسانی پرند نیست».

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

۹۷- گزینه «۲»

(ممد قربانی)

در منطق، برای به‌دست‌آوردن عکس مستوی یک قضیه، باید موضوع و محمول قضیه جابه‌جا شوند؛ اما رعایت دو قاعده اصلی برای صحت استدلال ضروری است:

۱- بقای کیفیت: (موجب به موجب و سالبه به سالبه تبدیل شود)

۲- بقای صدق: (قضیه جدید حتماً صادق باشد)

بر اساس قواعد منطقی عکس مستوی قضیه «سالبه جزئی» هیچ‌گاه عکس مستوی لازم‌الصدق ندارد. در این سؤال، قضیه اولیه «بعضی غیردانشجویان ورزشکار نیستند» یک سالبه جزئی است. شخص با جابه‌جا کردن موضوع و محمول، سعی کرده برای این سالبه جزئی عکس مستوی تشکیل دهد که دچار مغالطه «ایهام انعکاس» شده است.

(منطق، اکلام قضایا، صفحه‌های ۶۷ و ۶۹)

۹۸- گزینه «۱»

(موسی سپاهی - سروان)

برای تعیین دامنه مصادیق (علامت‌گذاری) در منطق، دو قانون اصلی وجود دارد:

۱- علامت موضوع: در قضایای کلیه و شخصی برابر با مثبت (+) و در قضایای جزئی برابر با منفی (-) است.

۲- علامت محمول: در قضایای سالبه برابر با مثبت (+) و در قضایای موجب برابر با منفی (-) است.

در قضیه گزینه «۱» («نخستین فیلسوف یونانی تالس است»)، از نظر ساختار نگارشی جای موضوع و محمول جابه‌جا شده است؛ یعنی «نخستین فیلسوف یونانی» نقش محمول را دارد و «تالس» موضوع قضیه است. اما از آن‌جا که این قضیه درباره یک فرد مشخص صحبت می‌کند، یک قضیه شخصی موجب محسوب می‌شود. در قضایای شخصی، موضوع قضیه همواره علامت مثبت (+) می‌گیرد و محمول آن نیز به دلیل موجب بودن حکم، علامت منفی (-) به خود اختصاص می‌دهد. بنابراین علامت‌گذاری این گزینه کاملاً درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: این قضیه از نوع سالبه کلیه است. در قضایای سالبه کلیه هم دامنه مصادیق موضوع و هم دامنه مصادیق محمول باید علامت مثبت داشته باشند.

گزینه «۳»: این قضیه از نوع موجب جزئی است. در قضایای موجب جزئی هم موضوع و هم محمول دارای علامت منفی هستند.

گزینه «۴»: این قضیه از نوع سالبه جزئی است. در قضایای سالبه جزئی، موضوع دارای علامت منفی و محمول دارای علامت مثبت است.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۹۹- گزینه «۳»

(پرکل رمیمی)

در قضیه منفصل حقیقی، اجتماع و ارتفاع دو بخش قضیه به‌طور هم‌زمان محال است؛ یعنی طرفین قضیه «نه هم‌زمان صادق می‌شوند و نه هم‌زمان کاذب».

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این گزاره لزوماً درست نیست؛ زیرا «هم‌زمان صادق نبودن» می‌تواند ویژگی قضیه مانع‌الجمع نیز باشد و آن قضیه لزوماً منفصل حقیقی نباشد.

گزینه «۲»: این عبارت نادرست است؛ زیرا «هم‌زمان کاذب نبودن» (امکان پذیر نبودن ارتفاع) ویژگی قضایای مانع‌الرفع و منفصل حقیقی است، نه مانع‌الجمع.

گزینه «۴»: این گزاره نادرست است؛ زیرا در قضیه مانع‌الرفع، فقط کذب هم‌زمان محال است، اما صدق و اجتماع هم‌زمان دو بخش جایز و ممکن است.

(منطق، قضیه شرطی و قیاس استثنایی، صفحه‌های ۸۷ و ۸۹)

۱۰۰- گزینه ۳»

(فیروز نژاد زهف - تبریز)

عبارت گزینه ۳» دچار مغالطه مسموم کردن چاه (از اقسام مغالطه در اثر عوامل روانی) شده است. در این مغالطه، گوینده بدون ذکر دلیل عقلی، ویژگی‌های ناپسند و منفی (مانند «بیکار و بی‌هدف بودن») را به طرفداران یک عمل یا نظریه (علاقه‌مندان به مطالعه رمان) نسبت می‌دهد تا کسی جرئت نکند به آن سمت برود یا آن عمل را انجام دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» گزاره‌ای عادی درباره رابطه میان تلاش آموزشی و قبولی است و هیچ مغالطه‌ای ندارد.

گزینه ۲» گزارش یک واقعیت درباره دانش‌آموزان برتر است و فاقد استدلال مغالطه‌آمیز است.

گزینه ۴» توصیف یک رویداد طبیعی و منطقی در محیط آموزشی است و مغالطه‌ای در آن رخ نداده است.

(منطق، سنشگری در تفکر، صفحه ۱۰۸)

فلسفه یازدهم

۱۰۱- گزینه ۲»

(پوار پاکدل - فاروج)

روش بررسی مسائل فلسفی (گزینه‌های ۱ و ۴) و مسائل ریاضی (گزینه ۳) یکسان بوده و متکی بر عقل و استدلال عقلی است؛ زیرا در این دانش‌ها، تجربه و حواس کاربردی ندارند. اما بررسی امکان حیات در سایر سیارات (گزینه ۲) موضوعی کاملاً تجربی است که پاسخ به آن از طریق مشاهده، آزمایش و ابزارهای تجربی (مانند کاوشگرهای فضایی) انجام می‌شود.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه ۱۰)

۱۰۲- گزینه ۲»

(مهم قربانی)

افلاطون تمثیل غار را در کتاب «جمهوری» مطرح کرده است تا نشان دهد بزرگ‌ترین زندان بشر، گرفتاری در توهمات، تعصبات و عادات‌های غیرمنطقی است.

در زبان تمثیل:

زندانیان درون غار: نماد انسان‌هایی هستند که غرق در عادات و باورهای نادرست خود و جامعه شده‌اند.

زنجیرها: نماد تعصبات و عادات‌های غیرمنطقی هستند که مانع حرکت انسان به سمت حقیقت می‌شوند.

رهایی و خروج از غار: به معنای گسستن این زنجیرها به کمک تفکر فلسفی و نیروی عقلانیت است.

بنابراین، هدف اصلی و جامع افلاطون این است که نقش عقل و فلسفه را در شکستن زنجیر عادات باطل، رهایی از جهل و رسیدن به آزادی حقیقی اندیشه به تصویر بکشد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» دردناک بودن مواجهه اولیه با حقیقت فقط یکی از مراحل و ویژگی‌های مسیر دستیابی به معرفت حقیقی است. این موضوع حقیقت مسیر را نشان می‌دهد اما هدف کلی و اصلی افلاطون از طرح کل تمثیل نیست.

گزینه ۳» آموزش فن سخنوری و تقلیل هدف اندیشه به پیروزی در گفت‌وگوها، روش سوفیست‌ها بود. تفکر فلسفی افلاطون و سقراط کاملاً در نقطه مقابل سوفیست‌ها قرار دارد و به دنبال کشف حقیقت از طریق عقل است، نه آموزش سخنوری برای تغییر نظر مردم.

گزینه ۴» تمسخر فرد آزادشده توسط زندانیان درون غار، نشان‌دهنده واکنش اولیه جامعه در برابر فیلسوفان و نقد عادات باطل توسط آنها است. لزوم استقامت فیلسوف شرط رسیدن به هدف است، اما «هدف اصلی و نهایی» طرح تمثیل غار محسوب نمی‌شود.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۱۰۳- گزینه ۱»

(مهم قربانی)

پارمنیدس، هستی و وجود را امری یکپارچه، واحد، غیرقابل تجزیه و ازلی می‌دانست. او بر این باور بود که در جهان جایی برای «نیستی» یا «عدم» وجود ندارد و وجود، زوال‌ناپذیر و همیشگی است.

از نظر پارمنیدس، جهان در دستگاه ادراکی ما دارای دو لایه است:

۱- لایه ظاهری: لایه‌ای که توسط حواس درک می‌شود و به اشتباه، حرکت، تغییر و کثرت را به ما نشان می‌دهد (که غیرحقیقی است).

۲- لایه باطنی: لایه‌ای که حقیقت واقعیت را نشان می‌دهد که امری ثابت و باثبات است و تنها از طریق عقل قابل دریافت و درک است.

ازاین‌رو، او حواس را نامعتبر دانسته و عقل را تنها ابزار شناخت حقیقت وجود می‌داند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲» لفظ «فلسفه» را اولین بار فیثاغورس به کار برد؛ اما سقراط آن را بر سر زبان‌ها انداخت و عمومی کرد. فیثاغورس همچنین واژه «تئوری» را به معنای رایج امروزی و واژه «کیهان» را برای جهان، نخستین بار به کار برد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وقوع خطا در برخی از ادراکات حسی باعث نفی کلی اعتبار شناخت حسی نمی‌شود؛ چرا که ما اساساً بر پایه همین شناخت حسی زندگی می‌کنیم، نیازهای روزمره خود را برطرف می‌سازیم و امور طبیعی را پیش می‌بریم.

گزینه «۳»: یکی از مهم‌ترین نشانه‌ها و دلایل ارزش و اعتبار شناخت حسی، توانایی حواس در شناخت تفاوت‌ها و تمایز میان اشیا است.

گزینه «۴»: ابزار حس، تفاوت و تمایز میان اشیا را درک می‌کند و سپس عقل بر اساس این داده‌های حسی تصمیم‌گیری کرده و امکان استفاده‌های گوناگون و متناسب از اشیای مختلف را برای انسان فراهم می‌سازد.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه ۵)

۱۰۷- گزینه «۲»

(مفرد قربانی)

بر اساس معرفت‌شناسی اوگوست کنت (پوزیتیویسم)، ابزار شناخت فقط «حس و تجربه» است. از نظر کنت، تنها گزاره‌هایی «معنادار» و دارای ارزش معرفتی هستند که اصولاً قابلیت بررسی، سنجش و آزمون تجربی داشته باشند. پس باید گزینه‌ای را انتخاب کنیم که موضوع آن کاملاً مادی، فیزیکی و حس‌پذیر باشد؛ یعنی گزاره‌ای که بتوان آن را با آزمایش، مشاهده یا ابزار تجربی رد یا اثبات کرد.

موضوع گزاره گزینه «۲»، «عناصر مادی»، «ساختار شیمیایی» و یک «مکان فیزیکی (مریخ)» است. اگرچه ممکن است کاوش در اعماق مریخ فعلاً دشوار باشد، اما جنس و ماهیت فرضیه، مادی و آزمون‌پذیر تجربی است. از آنجا که می‌توان با نمونه‌برداری و آزمایش شیمیایی صحت آن را بررسی کرد، این گزاره از نظر اوگوست کنت معنادار محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اصول اولیه منطق (مانند امتناع اجتماع نقیضین)، گزاره‌هایی عقلی و پیشاتجربی هستند. با هیچ آزمایشی نمی‌توان اصل امتناع اجتماع نقیضین را مشاهده یا اثبات تجربی کرد. از آنجا که پوزیتیویست‌ها ادراکات مستقل عقلی را معتبر نمی‌دانند، این گزاره از نظر کنت بی‌معنا است.

گزینه «۳»: موضوع این گزاره درباره «روح مجرد و غیرمادی انسان» است. امور مجرد به دلیل نداشتن ابعاد فیزیکی و مادی، با هیچ ابزار حسی یا آزمایشگاهی قابل مشاهده، اندازه‌گیری و سنجش نیستند. از آنجا که اثبات یا نفی این گزاره از طریق تجربه و آزمون حسی امکان‌پذیر نیست، از نظر اوگوست کنت بی‌معنا محسوب می‌شود.

گزینه «۳»: رابطه علت و معلولی در این گزینه معکوس بیان شده است. پیش از ظهور سوفیست‌ها، اندیشمندان اولیه (که اغلب در مناطقی مانند ایونیا می‌زیستند) درباره تفسیر جهان نظرات متفاوت و متضادی مطرح کرده بودند. ورود این نظرات متضاد به شهر آتن، باعث سردرگمی، تشویش و شک مردم نسبت به علم شد. ظهور سوفیست‌ها معلول و نتیجه این آشفتگی فکری در آتن بود، نه علت پیدایش و انتقال اندیشه‌های متضاد به آتن.

گزینه «۴»: کار اندیشمندان و فیلسوفان اولیه یونان باستان (از جمله تالس) ارائه تبیین عقلانی از جهان و دگرگونی‌های آن بود. تالس اگرچه از مشاهدات تجربی (مانند تبخیر، انجماد و بارش باران) استفاده می‌کرد، اما نگاه و روش اصلی او برای تبیین مبدأ جهان، استدلال عقلانی بود، نه یک «تبیین تجربی».

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه و آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۷ و ۳۱ تا ۳۴)

۱۰۴- گزینه «۴»

(فرهاد قاسمی نزار)

سقراط در دادگاه آتن اعلام کرد که از دیرباز با افتراهایی علیه خود مواجه است: شامل: ۱. رفتار برخلاف دین آتینان ۲. جست‌وجو در اسرار زمین و آسمان ۳. حق جلوه‌دادن باطل و آموزش آن به دیگران.

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۱۰۵- گزینه «۴»

(هسین آفونری راهنمایی)

این گزاره، دیدگاه سوفیست‌ها و نشان‌دهنده شکاکیت مطلق است. سوفیست‌ها معتقد بودند که انسان توانایی رسیدن به حقیقت و دستیابی به علم مطابق با واقع را ندارد؛ بنابراین اصل توانایی انسان برای شناخت جهان (یعنی امکان شناخت) را انکار می‌کردند.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه‌های ۴۶ تا ۴۸)

۱۰۶- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سروان)

انسان در شناخت حسی با سایر حیوانات مشترک است و حیوانات نیز دارای ابزار شناختی (حواس پنج‌گانه) هستند و از پیرامون خود آگاهی حسی دارند؛ بنابراین توانایی شناخت و داشتن ابزار شناختی به‌طور مطلق منحصر به انسان نیست. آنچه وجه تمایز انسان از سایر حیوانات به شمار می‌رود، بهره‌مندی از قوه عقل، تفکر و تعقل است.

گزینه «۴»: این گزاره به مبحث «هدفمندی آفرینش» می‌پردازد. روش تجربی فقط می‌تواند «چگونگی» روابط میان پدیده‌ها را گزارش کند، اما قادر نیست «غایت و هدف کلی جهان» را به آزمایش بگذارد. بنابراین این‌گونه ادعاهای فلسفی از نظر کنت فاقد معناداری هستند.

(فلسفه یازدهم، گاهی به تاریخچه معرفت، صفحه ۶۵)

۱۰۸- گزینه «۴»

(فیروز نژادرف - تبریز)

از نظر دکارت، انسان دارای دو ساحت کاملاً جدا و مجزا به نام «بدن» (ساحت مادی) و «نفس یا روح» (ساحت غیرمادی) است؛ یعنی او به دوگانگی روح و بدن اعتقاد داشت و این دو را دو جوهر مستقل می‌دانست که صرفاً با یکدیگر مجاورت و ارتباط دارند. در مقابل این دیدگاه، ملاصدرا معتقد بود که روح و بدن دو جزء جداگانه و ضمیمه‌شده به هم نیستند، بلکه دو مرتبه ظاهری و باطنی از یک موجود واحدند و با یکدیگر وحدت حقیقی دارند. بنابراین، گزاره گزینه «۴» که بر «وحدت حقیقی روح و بدن» تأکید می‌کند، در تقابل کامل با دیدگاه دکارت قرار دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این گزاره کاملاً منطبق بر دیدگاه دکارت است؛ زیرا او روح و بدن را دو ساحت مجزا با خواص و ویژگی‌های متفاوت می‌دانست به طوری که بدن دارای ابعاد فیزیکی و امتداد است، اما روح مرکز اندیشه بوده و فاقد امتداد است.

گزینه «۲»: این عبارت نیز کاملاً با دیدگاه دکارت مطابقت دارد؛ چرا که او بدن را مانند یک ماشین پیچیده و تابع قوانین فیزیک و مکانیک می‌دانست، در حالی که روح را غیرمادی و آزاد از قوانین فیزیکی تلقی می‌کرد. گزینه «۳»: این گزاره دقیقاً منطبق بر دیدگاه دکارت است؛ زیرا او نفس را حقیقت انسان و مرکز اندیشه‌ها می‌دانست که از بدن مادی صرفاً به‌منزله یک ابزار بهره می‌برد.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه ۷۳)

۱۰۹- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

این‌سینا معتقد است که روح انسان، جنبه غیرمادی دارد و اموری مانند دوستی و محبت و ... را درمی‌یابد و در خود پدید می‌آورد. پس محبت انسان (که ناشی از روح مجرد اوست) با محبت حیوانات متفاوت است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: سهروردی معتقد بود که نفس انسانی، جنبه نورانی وجود اوست.

گزینه «۲»: ملاصدرا معتقد بود انسان حقیقتی دو بعدی (روح و جسم) است. روح، باطن بدن است و بین این دو وحدتی حقیقی برقرار است. گزینه «۴»: این نظر فیلسوفان مادی‌گراست که انسان را صرفاً یک ماشین مادی (غیرمجرد) و فقط دارای بدن می‌دانند.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱) و (۲)، صفحه‌های ۷۴ و ۷۹ تا ۸۱)

۱۱۰- گزینه «۱»

(موسی سپاهی - سروان)

از نظر فیلسوفان ماتریالیست و طبیعت‌گرا، انسان فاقد بُعد روحی و معنوی مجزا است و تمامی افعال او (از جمله افعال اخلاقی) ریشه در افعال طبیعی و تأمین منافع مادی و زیست اجتماعی دارند. در این دیدگاه، «خوب» یا «بد» بودن یک عمل بر اساس سود و زیانی تعیین می‌شود که به انسان می‌رسد. بنابراین، اصول اخلاقی مانند صداقت و عدالت، ارزش ذاتی ندارند بلکه ابزاری برای حفظ منفعت متقابل در زندگی جمعی هستند؛ در نتیجه، اگر فرض شود رعایت یک فضیلت هیچ سودی برای فرد نداشته باشد و نقشی در تأمین منافع او ایفا نکند، بر اساس این مبنا دلیلی برای التزام و پایبندی به آن وجود نخواهد داشت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: پذیرش «ارزش ذاتی» برای فضایل اخلاقی (مستقل از سود و زبان مادی)، با مبانی ماتریالیسم در تعارض است. ماتریالیست‌ها ارزش اصول اخلاقی را صرفاً قراردادی و ابزاری (برای حفظ منفعت) می‌دانند، نه ارزش ذاتی و حقیقی.

گزینه «۳»: اعتقاد به اینکه اخلاق «ناشی از گرایش فطری» است، به دیدگاه فیلسوفان مسلمان تعلق دارد که برای انسان بُعد مجرد، روحانی و فطرت قائل هستند؛ در حالی که ماتریالیست‌ها وجود چنین فطرت معنوی و برتری را انکار می‌کنند.

گزینه «۴»: در دیدگاه ماتریالیستی، علت رعایت حقوق دیگران منحصر به «الزام قوانین رسمی» نیست، بلکه انسان‌ها بر اساس درک ضرورت زیست اجتماعی و حفظ منفعت متقابل به ابداع و رعایت اصول اخلاقی روی می‌آورند.

(فلسفه یازدهم، انسان، موبود افلاق‌گرا، صفحه‌های ۸۹ و ۹۰)

اقتصاد

۱۱۱- گزینه «۲»

(مهری کاروان)

الف) محدوده عمل مؤسسات غیرانتفاعی و خیریه‌ها گاهی محلی و گاهی ملی و حتی جهانی است.

ب) اساسنامه شرکت باید بیان کند که شرکت برای چه کسب و کاری تشکیل شده است؛ سهام آن چه میزان است و چگونه تقسیم و فروخته می‌شود؛ چگونه شرکت سرمایه اولیه خود را تأمین می‌کند و چگونه سود و زیان تقسیم می‌شود؛ شرکت چگونه منحل می‌شود و ...

ج) مسئولیت محدود برای سهام‌داران (ضرر و بدهی سهام‌داران محدود به میزان سهم) از مزایای ایجاد شرکت سهامی است.

د) معایب ایجاد شرکت (سهامی): هزینه‌های راه‌اندازی بالاتر، تأخیر در تصمیم‌گیری، پیچیدگی در رابطه مدیریت و مالکیت و موفقیت‌های غیرفردی، تقسیم سود به تناسب مالکیت سهام، قوانین پیچیده‌تر و گزارش‌دهی بیشتر.

(اقتصاد، انقلاب نوع کسب و کار، صفحه‌های ۱۷ تا ۱۹)

۱۱۲- گزینه «۴»

(امسان عالی‌نژاد)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در هر نقطه از زمان، هر شخص یا شرکت و یا هر کشوری مقدار معینی از نیروی کار، زمین قابل بهره‌برداری، سرمایه انسانی و فیزیکی دارد.

(قانون اول: منابع خود را شناسایی کنید و بدانید که آنها کمیاب‌اند!)

گزینه «۲»: دو نوع گسترده از انواع تصمیمات وجود دارد. اولین دسته به یک انتخاب از میان گزینه‌های مختلف می‌پردازد و دسته دیگر به انتخاب چه مقدار از هر چیز اشاره می‌کند. (قانون پنجم: بین هزینه‌ها و منافع خود، مقایسه کنید!)

گزینه «۳»: تنها هزینه‌ای که بر تصمیم‌گیرندگان مؤثر است، هزینه‌هایی است که در زمان تصمیم‌گیری شما به وجود می‌آیند. (قانون چهارم: هزینه‌های هدررفته را فراموش کنید!)

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۹)

۱۱۳- گزینه «۳» (کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۲ نوبت اول دی‌ماه)

به طور کلی بهتر است یک شرکت، به جای تولید در درون مرز امکانات تولید، بر روی مرز امکانات، تولید کند و هر نقطه روی منحنی مرز امکانات تولید نشان می‌دهد که منابع کمیاب بین تولید دو کالای موردنظر تقسیم شده است.

(اقتصاد، مرز امکانات تولید، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

۱۱۴- گزینه «۳» (کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۳ نوبت دوم تیرماه)

(الف)

هزینه‌های تولید $4x$ = درآمد کارگاه x = هزینه‌های تولیدمیلیون تومان 24 = سود

هزینه‌های تولید - درآمد = سود

 $\Rightarrow$ هزینه‌های تولید - هزینه‌های تولید $4x$ = سود $\Rightarrow$ میلیون تومان $8 = \frac{24}{3} = x \Rightarrow 24 = 3x \Rightarrow x = 8$

(ب)

میلیون تومان $32 = 4 \times 8 =$ (هزینه‌های تولید $4x$) = درآمد کارگاه

(ج)

طراح به این قسمت از کتاب درسی که در قسمت «بیشتر بدانیم» آمده توجه کرده است؛ بنابراین مبلغ مورد نظر برای پرداخت مالیات، سود (۲۴) میلیون تومان خواهد بود.

نوع مالیات	تعریف	مقدار مالیات (برای سال ۱۳۹۵)
مالیات بر درآمد مشاغل	درآمد شخص حقیقی از اشتغال به مشاغل تجاری، خدماتی و پزشکی به صورت کل فروش کالا و خدمات پس از کسر هزینه‌ها	مبنای مالیات اظهارنامه‌ای است که باید پر کنند و تا قبل از تیرماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل کار خود تسلیم نمایند.

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۸، ۹، ۶۱ و ۶۲)

۱۱۵- گزینه «۱»

(مهری ضیائی)

الف) بی‌مبالاتی یا سوءاستفاده برخی صرافان از اعتماد مردم یا تعداد زیاد انواع رسیده‌ها و صرافی‌ها، که آشنایی و اعتبارسنجی آنها را برای مردم سخت کرده بود، موجب شد تا دولت‌ها برای جلوگیری از بروز این‌گونه مشکلات به ناچار چاپ و انتشار اسکناس را برعهده گیرند.

ب) افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از عملکرد بانک‌هاست.

ج) برای کالای گران‌تر و پیچیده‌تر، نیاز بیشتری به خرید هوشمندانه وجود دارد تا گزینه‌های مختلف را قبل از انتخاب با هم مقایسه کنید.

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۹۵، ۹۸ و ۱۱۴)

۱۱۶- گزینه «۳»

(آفرین سامری)

با افزایش قیمت یک کالا، تقاضای آن کاهش می‌یابد. اگر دو کالا مکمل باشند، کاهش تقاضای کالای A باعث کاهش تقاضای کالای B نیز می‌شود؛ بنابراین تقاضای کالای B از مقدار اولیه ۲۵ واحد کمتر خواهد شد.

(اقتصاد، بازار پیست و پلونه عمل می‌کنند؟، صفحه ۴۹)

۱۱۷- گزینه «۱»

(آفرین سامری)

برای به‌دست آوردن سهم دهک اول در کشور «الف» در سال ۱۴۰۱، ابتدا باید شاخص دهک‌ها در کشور «ب» را به‌دست بیاوریم:

$$\frac{۳۰}{۵} = ۶ = \text{شاخص دهک کشور «ب» در سال ۱۴۰۱}$$

با توجه به این‌که در صورت سؤال گفته شده در سال ۱۴۰۱، توزیع درآمد در کشور «الف» عادلانه‌تر است؛ بنابراین باید عددی در دهک اول کشور «الف» قرار گیرد که شاخص دهک آن کمتر از ۶ شود.

گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

$$\text{گزینه «۱»}: \text{تأیید گزینه} \checkmark \quad \frac{۲۰}{۴} = ۵ < ۶$$

$$\text{گزینه «۲»}: \text{تأیید گزینه} \checkmark \quad \frac{۲۰}{۵} = ۴ < ۶$$

$$\text{گزینه «۳»}: \text{رد گزینه} \times \quad \frac{۲۰}{۲} = ۱۰ > ۶$$

$$\text{گزینه «۴»}: \text{رد گزینه} \times \quad \frac{۲۰}{۳} = ۶ \frac{۲}{۳} > ۶$$

برای به‌دست آوردن سهم دهک اول در کشور «ب» در سال ۱۴۰۲، با توجه به اطلاعات صورت مسئله داریم: وضعیت توزیع درآمد در کشور «ب» در سال ۱۴۰۲ عادلانه‌تر از سال ۱۴۰۱ شده است؛ بنابراین هر عددی که باعث شود شاخص دهک‌ها در کشور «ب» در سال ۱۴۰۲ بیشتر از ۶ شود، عدد مناسبی است.

گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

$$\text{گزینه «۱»}: \text{تأیید گزینه} \checkmark \quad \frac{۳۲}{۴} = ۸ > ۶$$

$$\text{گزینه «۲»}: \text{رد گزینه} \times \quad \frac{۳۲}{۸} = ۴ < ۶$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۴ و ۱۲۵)

۱۱۸- گزینه «۳»

(آفرین سامری)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»:

$$\text{سپرده‌های دیداری (جاری)} = \frac{\text{موجودی حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت}}{۲}$$

$$\text{واحد پولی} = \frac{۲۰۰}{۲} = ۱۰۰$$

نکته: حساب‌های جاری اشخاص همان سپرده‌های دیداری است.

= شبه پول

موجودی حساب‌های پس‌انداز بلندمدت + موجودی حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت

$$\text{واحد پولی} = ۱۰۰ + ۴۰۰ = ۵۰۰$$

گزینه «۲»:

$$\text{واحد پولی} = \frac{۱۲۰۰}{۳} = ۴۰۰ = \frac{\text{موجودی اسکناس‌ها}}{۳} = \text{مسکوکات}$$

$$\text{واحد پولی} = ۸۰۰ = ۲ \times ۴۰۰ = \text{ارزش مسکوکات} \times ۲ = \text{چک پول‌ها}$$

$$\text{چک پول} + \text{سپرده‌های دیداری} + \text{اسکناس و مسکوکات} = \text{حجم پول}$$

$$\text{واحد پولی} = ۲۶۰۰ = ۱۲۰۰ + ۴۰۰ + ۲۰۰ + ۸۰۰ = \text{حجم پول}$$

گزینه «۳»:

$$\text{واحد پولی} = ۳۱۰۰ = ۲۶۰۰ + ۵۰۰ = \text{شبه پول} + \text{حجم پول} = \text{نقدینگی}$$

ریاضی و آمار (۳)

۱۲۱- گزینه ۲»

(امیرضا ذاکر زاده)

رقم ۲ در صدگان باید باشد و در رقم اول سمت چپ، رقمی غیر از صفر باید باشد، پس طبق اصل ضرب داریم:

$$\frac{3}{\text{غير صفر و ۲}} \times \frac{3}{\{2\}} \times \frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = 18$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۱۲۲- گزینه ۴»

(امیرضا ذاکر زاده)

چون شامل ۳ هست پس از تعداد عضوهای زیرمجموعه و حق انتخاب‌ها یکی کم می‌شود. چون عدد ۹ حذف شده یکی دیگر از حق انتخاب‌ها کم می‌شود. بنابراین:

$$\binom{7-1-1}{5-1} = \binom{5}{4} = 5$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۱۲۳- گزینه ۴»

(معمد بفرایی)

باید دو نقطه از d_1 و دو نقطه از d_2 انتخاب کنیم. بنابراین:

$$\binom{4}{2} \times \binom{5}{2} = \frac{4!}{2! \times 2!} \times \frac{5!}{2! \times 3!} = 6 \times 10 = 60$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۱۲۴- گزینه ۱»

(امیر مضموریان)

روش اول:

سؤال را به کمک احتمال متمم حل می‌کنیم:

متمم حالت بیان شده آن است که یا هر سه کتاب عربی کنار هم باشند یا هیچ ۲ کتاب عربی کنار هم نباشند.

الف) ۳ کتاب عربی کنار هم باشند:

$$A_1 A_2 A_3 F_1 F_2 F_3 F_4 \Rightarrow 3! \times 5! = 6 \times 5!$$

ب) هیچ ۲ کتاب عربی کنار هم نباشد:

ابتدا ۴ کتاب فارسی را به ۴! حالت کنار هم قرار می‌دهیم:

$$\square F_1 \square F_2 \square F_3 \square F_4 \square$$

حجم نقدینگی می‌تواند کم یا زیاد شود. در بیشتر موارد حجم نقدینگی در کشورها با افزایش روبه‌روست. افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از عملکرد بانک‌هاست.

گزینه ۴» حجم پول برابر با موجودی اسکناس‌ها و مسکوکات، چک‌پول‌ها و سپرده‌های دیداری است؛ بنابراین موجودی حساب‌های پس‌انداز در آن محاسبه نمی‌شود.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۹۸)

۱۱۹- گزینه ۴»

(سارا شریفی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱» در دوران حکومت قاجار، مواردی مانند بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی، سیاست‌های رکودی و انقباضی و تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد.

گزینه ۲» ویژگی عمده حکومت در دوران پهلوی جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود.

گزینه ۳» در دوران حکومت پهلوی، بسیاری از کارخانجات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی ساخته شد. با این حال ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گرفت.

(اقتصاد، مقاومت‌سازی اقتصاد، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۱۱)

۱۲۰- گزینه ۲»

(سارا شریفی)

سرمایه فرد + کل سود دریافتی = ارزش بازاری هر سهم
تعداد کل سهام

$$\Rightarrow 1500 = \frac{15,000,000 + 30,000,000}{x}$$

$$\Rightarrow x = \frac{45,000,000}{1500} = 30,000 \text{ عدد}$$

سرمایه فرد
ارزش اسمی هر سهم = تعداد کل سهام

$$\text{تومان } 1,000 = \frac{30,000,000}{30,000} = \text{ارزش اسمی هر سهم}$$

(اقتصاد، پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، صفحه ۱۵۶)

حال ۳ کتاب عربی را در ۵ جای ایجاد شده بین کتاب‌های فارسی و ابتدا و انتهای آن‌ها قرار می‌دهیم:

$$\underbrace{4! \times 5 \times 4 \times 3}_{5!} = 5! \times 12$$

بنابراین مجموع تعداد حالات مطلوب برابر است با:

$$6 \times 5! + 12 \times 5! = 18 \times 5!$$

احتمال متمم برابر است با:

$$P(A') = \frac{18 \times 5!}{7!} = \frac{18}{7 \times 6} = \frac{9}{21}$$

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{9}{21} = \frac{12}{21} = \frac{4}{7}$$

روش دوم محاسبه تعداد حالاتی که هیچ دو کتاب عربی کنار هم نباشند.

۳ جایگاه از بین ۵ جایگاه را انتخاب می‌کنیم: $\binom{5}{3}$

سپس ۳ کتاب عربی را در آن‌ها قرار می‌دهیم: ۳!

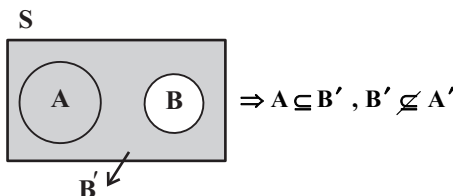
$$\text{پس: } 4! \times \binom{5}{3} \times 3! = 5! \times 12$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۷)

۱۲۵- گزینه «۳»

(امیر زراندوز)

با توجه به این که A و B ناسازگارند، پس هیچ اشتراکی با هم ندارند. لذا روابط موجود در گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) همگی درست هستند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۷)

۱۲۶- گزینه «۴»

(علیرضا عبیدی)

تولد هر نفر در روزهای هفته ۷ حالت دارد، پس تعداد کل حالت‌های تولد دو نفر در روزهای هفته ۴۹ است: از طرفی محاسبه تعداد حالت‌های مطلوب یعنی «متولد نشدن دو نفر در یک روز هفته» به صورت زیر است:

$$n(A) = 7 \times 6 = 42$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{42}{49} = \frac{6}{7}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۱)

۱۲۷- گزینه «۳»

(ابوالفضل بهاری)

احتمال آن که تیم ملی نروژ به جام جهانی برود را x و احتمال متمم آن،

یعنی اینکه به جام جهانی نرود را ۱-x در نظر می‌گیریم:

$$x = 2(1-x) + 0/6 \Rightarrow x = 2 - 2x + 0/6 \Rightarrow 4x = 2/6$$

$$x = \frac{2/6}{4} \Rightarrow x = 0/9$$

$1-x = 1-0/9 = 0/9$ احتمال این که تیم نروژ به جام جهانی نرود

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۷)

۱۲۸- گزینه «۳»

(علیرضا عبیدی)

برای توصیف داده‌های کیفی همواره گزارش درصد همراه با گزارش تعداد

باید باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۳۷)

۱۲۹- گزینه «۲»

(علیرضا عبیدی)

در گام دوم یعنی طرح و برنامه‌ریزی سعی می‌کنیم اطلاعات توصیفی

(کیفی) را تا حد امکان به اطلاعات کمی (عددی) تبدیل کنیم.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۷)

۱۳۰- گزینه «۳»

(پور زنگنه قاسم‌آبادی)

با توجه به نمودار $\bar{x} = 7$ (ارتفاع مستطیل) و $\sigma = 9 - 7 = 2$ (طول میل خط)

$$(\bar{x} - 2\sigma, \bar{x} + 2\sigma) = (7 - 4, 7 + 4) = (3, 11) \quad \text{پس:}$$

با توجه به منحنی نرمال تقریباً ۹۶ درصد از داده‌ها در فاصله (۳، ۱۱) قرار دارند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۷)

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۳۱- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

در این دوره شعرای آزادی‌خواه و گروهی از روشن‌فکران به نقد شرایط موجود پرداختند که البته با مخالفت دولت نیز همراه بود؛ افرادی مثل ملک‌الشعرای بهار، نسیم شمال، میرزا فتحعلی آخوندزاده، عبدالرحیم طالبوف و میرزا آقاخان کرمانی از آن دسته بودند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۵)

۱۳۲- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور، قاجار، از کشور ۹۹)

خطاهای متن عبارت‌اند از:

۱- فرخی تحت تأثیر شاعران گذشته به‌ویژه سعدی و مسعود سعد بود.

۲- در دوره هفتم نماینده مردم یزد در مجلس شد.

۳- بیت مذکور، سرآغاز یکی از تصنیف‌های عارف قزوینی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۷)

۱۳۳- گزینه «۲»

(عزیز الیاسی‌پور)

الف) صبا کاشانی معروف‌ترین شاعر دوره بازگشت و پرچمدار این سبک است.

ب) نشاط اصفهانی هرچند قصاید بلندی دارد به‌ویژه از نظر غزل‌سرایی در بین هم‌روزگاران خود تا حدی کم‌نظیر است.

ج) نمایشنامه منظوم «ایده‌آل» یا «سه تابلوی مریم» مهم‌ترین اثر میرزاده عشقی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۳، ۱۴، ۱۷ و ۱۸)

۱۳۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

- زبان ساده، موزون و آمیخته به اصطلاحات رایج و شعر از ویژگی‌های اصلی نثر قائم‌مقام فراهانی است که در عبارت صورت سؤال دیده می‌شود. «منشآت» مهم‌ترین اثر قائم‌مقام است.

- «داستان باستان» نوشته میرزا حسن‌خان بدیع است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۲۰)

۱۳۵- گزینه «۲»

(سید علیرضا احمدری)

واژه «خشت» در ابیات «الف»، «ب»، «د» و «ه» در معنای آجر خام یا نپخته آمده است و در بیت «ج» این واژه به معنای نیزه کوچک است.

در بیت «ب» «خشت» با «گل» تناسب دارد و در بیت «ج» با واژه‌های «تیغ و تیر» تناسب ایجاد کرده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع)

۱۳۶- گزینه «۱»

(سید علیرضا احمدری)

در گزینه نخست تلمیح به داستان معراج حضرت عیسی (ع) دیده می‌شود، ولی در سایر گزینه‌ها صرفاً نام پیامبران ذکر شده و هیچ یک از داستان‌های مربوط به ایشان مورد اشاره واقع نشده است.

توضیح نکته درسی:

حضرت عیسی (ع) با جبرئیل به آسمان می‌رفت. پس از طی آسمان اول و دوم و سوم، در آسمان چهارم، ندایی به جبرئیل رسید که عیسی (ع) را در همین جا باقی‌گذار، او نمی‌تواند بالاتر از این بیاید. پس از جست‌وجو، سوزنی در یقه پیراهن او یافتند. از سوی خداوند ندا رسید که پیامبر من، چون به اندازه سوزنی، تعلق خاطر به دنیا داشت، از صعود بازماند و در همین آسمان چهارم باقی ماند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع)

۱۳۷- گزینه «۴»

(مبین ممدری ترکمه)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن این بیت «مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن» یا «مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن» است و به دو صورت دسته‌بندی هجایی می‌شود.

گزینه «۲»: وزن این بیت «مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن» یا «مستفعلن فاعولن مستفعلن فاعولن» است و می‌تواند به دو صورت دسته‌بندی هجایی شود.

گزینه «۳»: وزن این بیت «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است که در شکل دیگری می‌توان آن را به صورت «مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل» هم دسته‌بندی هجایی کرد.

گزینه «۴»: وزن این بیت «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» است و این وزن را نمی‌توانیم به صورت دیگری دسته‌بندی کنیم.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۱۳۸- گزینه «۳»

(مبین ممدری ترکمه)

وزن بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۳»: فاعلاتن مفاعلن فعلن

حَا	لِ	دَل	بَا	تُ	كُفْ	تْ	نَمْ	هْ	وْ	سَسْت
-	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
دَر	دِ	عَش	قِی	كِی	شِی	دِ	ءَمْ	كِی	مَ	پُرس
-	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
فاعلاتن			مفاعیلن				فعلن			

وزن ابیات سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مستفعلن فع مستفعلن فع» یا «مفعول فع لن مفعول فع لن»

گزینه «۲»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه «۴»: فاعلاتن فعلاتن فعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۱۳۹- گزینه «۳»

(سید علیرضا احمدی)

در بیت گزینه «۳» به ارزش والای درویش و مقام بلندپایه او در ادبیات فارسی اشاره می‌شود. در سایر ابیات ناپایداری حکومت‌ها در طول تاریخ یادآوری شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۵)

۱۴۰- گزینه «۲»

(مفسن اصغری)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: تأثیرگذاری راز و نیاز و گریه‌های شبانه
مفهوم بیت گزینه «۲»: طی شدن روزگار و عمر شاعر با گریه و زاری شبانه
(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۸)

علوم و فنون ادبی (۳) - سؤالات آشنا

۱۴۱- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«انجمن ادبی خاقان» به ریاست فتحعلی‌شاه قاجار در تهران تأسیس شد. هدف از تشکیل این انجمن رهایی شعر فارسی از انحطاط دوره صفوی و دوره‌های بعد از آن بود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۲)

۱۴۲- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

گروهی از شاعران سبک بازگشت به قصیده‌سرایی به سبک شاعران کهن خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند؛ افرادی مانند صبا کاشانی، قانی شیرازی و سروش اصفهانی از این گروه‌اند. گروه دیگر به سرودن غزل به سبک حافظ، سعدی و دیگر شاعران سبک عراقی پرداختند؛ شاعرانی مانند مجمر اصفهانی، فروغی بسطامی و نشاط اصفهانی از این گروه‌اند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۳)

۱۴۳- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

بهار با زبانی حماسی و به سبک خراسانی شعر می‌سرود. از او در جایگاه پژوهشگر و شاعر آثاری مانند تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران، سبک‌شناسی، تاریخ تطور نظم فارسی، دیوان اشعار و تصحیح‌های ارزشمند و مقالات علمی بسیاری به جای مانده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۶)

۱۴۴- گزینه «۱» (کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور قارچ از کشور ۱۴۰۲ نوبت دوم تیرماه)

- ایرج‌میرزا در طنز و هجو و هزل چیره‌دست بود و در شعرش اندیشه‌های نوگرایانه وجود دارد (البته به دلایلی نمی‌توان او را در ردیف شاعران آزادی‌خواه مشروطه قرار داد).

- عارف قزوینی از موسیقی‌دانان و شاعران عصر بیداری بود که تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی او در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش داشت.

- فرخی یزدی از مسعود سعد و سعدی تأثیر پذیرفته بود و آشنایی با سعدی طبعش را شکوفا کرده بود.

- این گزاره در مورد میرزاده عشقی صدق می‌کند. «پده‌آل (سه تابلوی مریم)» نمایشنامه منظوم اوست و روزنامه «قرن بیستم» به دست او منتشر می‌شد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۴۵- گزینه «۱» (کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۲ نوبت اول دی‌ماه)

«سبک‌شناسی» از محمدتقی بهار، «داستان باستان» از میرزا حسن‌خان بدیع، «امثال و حکم» اثر دهخدا و «منشآت» مهم‌ترین اثر قائم‌مقام فراهانی است که همگی از نویسندگان دوره بیداری‌اند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: «گلشن صبا» اثر صبا کاشانی، شاخص‌ترین شاعر دوره بازگشت است.

گزینه «۳»: «گنجینه نشاط» مجموعه آثار منظوم و منثور نشاط اصفهانی، از شاعران دوره بازگشت است.

گزینه «۴»: «خداوندنامه» منظومه‌ای حماسی از صبا کاشانی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳، ۱۴، ۱۶ تا ۱۸ و ۱۹ تا ۲۱)

۱۴۶- گزینه «۲» (کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۲ نوبت دوم تیرماه)

موارد نادرست:

(۱) نمایش‌نامه‌نویسی در دوره ناصرالدین‌شاه رواج یافت.

(۲) اولین کسی که نمایش‌نامه فارسی نوشت میرزا آقا تبریزی بود.

(۳) زبان نمایش‌نامه‌های میرزا آقا تبریزی ساده، روان، بی‌تکلف و عوام‌فهم است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۹)

عربی زبان قرآن (۳)

۱۴۷- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

- در شعر عصر بازگشت، گرایش به تقلید از زبان و بیان، تخیل و دیگر ویژگی‌های سبک خراسانی و عراقی وجود داشت. از میان ابیات ارائه شده، بیت «الف» به خاطر تشبیه حسی و بیان عشق زمینی، مشابه سبک خراسانی است و بیت «ه» با بیان مفهوم عرفانی وحدت وجود («یکی» بودن مطلوب) به سبک عراقی شباهت دارد.

- از درونمایه‌های شعر عصر بیداری می‌توان به انعکاس اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی اشاره کرد که خطاب شاعر به خودش در بیت «د»، نمونه انتقاد فرهنگی است. بیت «ب» نیز مفهوم میهن‌پرستی را بیان می‌کند که در این دوره رواج یافت.

- تصاویر خیالی بدیع در بیت «ج» نشان از سبک هندی دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۵)

۱۴۸- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

از ویژگی‌های شعر میرزاده عشقی، افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان با زبانی تند و بی‌پرواست. در این ابیات، او به همین شیوه، عملکرد «طبباطبایی» را مورد نقد قرار می‌دهد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۴۹- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۰)

بیت «ج»: شاعر از التماس و لابه خود در برابر معشوق و بی‌اعتنایی و بی‌توجهی معشوق سخن می‌گوید.

بیت «د»: منظور از «انابت و تضرع»، توبه و بازگشت به سوی خدا و استغاثه و التماس به او در حین عبادت است. در این بیت هم «اشک سحر» اشاره به همین معنا دارد.

بیت «الف»: شاعر از معشوق می‌خواهد با عشوه‌گری و نمایش زیبایی خود، شور و غوغایی در بزم جهان اندازد.

بیت «ب»: تا زمانی که غم عشق تو مانند گنجی در قلب من پایدار است، همواره در کوی خرابات ساکن خواهم بود (یعنی در این عشق ثابت‌قدم و یک‌رنگ خواهم بود).

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، ترکیبی)

۱۵۰- گزینه «۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۰)

در بیت «ب» شاعر در انتظار صبح (می‌تواند استعاره از وصال باشد) است و انتظار طولانی خود را به انتظار روزه‌داران برای اتمام روز و رسیدن وقت افطار تشبیه می‌کند.

در بیت «ه» نیز شاعر تمام شب را منتظر است تا نسیم صبحگاهی خبری از معشوق برایش بیاورد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۴)

۱۵۱- گزینه «۲»

(هسین رضایی)

«هل»: آیا / «یستوی»: برابر هستند (رد سایر گزینه‌ها) / «الذین»: کسانی که / «یعلمون»: می‌دانند / «لا یعلمون»: نمی‌دانند

(ترجمه)

۱۵۲- گزینه «۲»

(ولی بریی - ابهر)

«لیت»: کاش / «هؤلاء النساء»: این زن‌ها / «تخلّصن»: رهایی می‌یافتند، رهایی یافته بودند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «من أفکار»: از افکاری / «تَمْنَعْنِ»: که آن‌ها را باز می‌داشت (ماضی + مضارع ← ماضی استمراری) (رد سایر گزینه‌ها) / «الوصول إلى الغایات»: رسیدن به هدف‌ها (رد گزینه ۱)

نکته مهم درسی:

فعل ماضی پس از «لیت»، به صورت «ماضی استمراری یا ماضی بعید» ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۱۵۳- گزینه «۲»

(رضا معصومی)

«كأن»: گویی، مثل این که (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «إرضاء جميع الناس»: راضی کردن تمام مردم / «غایة»: هدفی است (رد گزینه ۳) / «لا تُدرک»: (فعل مجهول) به دست آورده نمی‌شود (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۱۵۴- گزینه «۱»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۲»: «ألا نعد» یعنی «که وعده ندهیم». ترجمه صحیح عبارت: «پدر ما را نصیحت می‌کند که وعده‌ای ندهیم که نمی‌توانیم بدان وفا کنیم»

گزینه «۳»: «تُرضی» از باب افعال، مصدر «ارضاء» و به معنای «راضی می‌کنی» است. ترجمه صحیح عبارت: «آیا تلاش می‌کنی که همه مردم را راضی کنی؟! تو زیانکار هستی!»

گزینه «۴»: «لا قيمة له» دارای «لا» نفی جنس است و ترجمه آن به صورت «هیچ ارزشی ندارد» درست است. ترجمه صحیح عبارت: «کاش مردم به آنچه که هیچ ارزشی ندارد، افتخار نکنند!»

(ترجمه)

۱۵۵- گزینه «۲»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

«مَرصوص» (محکم، استوار)؛ در گزینه «۲» آمده: «صفتی برای چیزی است که بنیانش محکم شده باشد»

(مفهوم و واژگان)

فلسفه دوازدهم

۱۶۱- گزینه ۱

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

وجود، وجه مشترک موجودات و ماهیت، وجه اختصاصی آن‌ها است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستی، صفحه ۳)

۱۶۲- گزینه ۱

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنگور سراسری ۱۴۰۰)

حمل یگانه بر غنی بالذات حمل ضروری است و بین موضوع و محمول قضیه «غنی بالذات یگانه است». رابطه وجوبی برقرار است؛ حمل شکل بر دوزنقه هم حملی ضروری و واجب است. در سایر گزینه‌ها حمل‌ها همگی امکانی هستند.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۶۳- گزینه ۱

(کیمیا طوماسبی)

چنانچه رابطه بین موضوع و محمول امکانی باشد، با تغییر نسبت (فعل جمله) این رابطه هم‌چنان امکانی خواهد ماند.

برای مثال در هر دو عبارت «عمر متوسط انسان‌ها هزار سال است» و «عمر متوسط انسان‌ها هزار سال نیست» رابطه بین موضوع و محمول امکانی است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های ۲ و ۳: رابطه بین موضوع و محمول امتناعی است و چنانچه نسبت تغییر کند، رابطه بین موضوع و محمول ضروری می‌شود.

گزینه ۴: رابطه بین موضوع و محمول ضروری است و چنانچه نسبت تغییر کند، رابطه بین موضوع و محمول امتناعی می‌شود.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۶۴- گزینه ۴

(مفید پیرسینلو)

در قضیه اول رابطه موضوع و محمول، امتناعی است؛ زیرا در زمینی که مساحت مشخص و محدودی دارد محال است تعداد نامحدودی افراد و یا حیوانات وجود داشته باشند.

در قضیه دوم رابطه موضوع و محمول امکانی است؛ زیرا وجود کوه ژله‌ای هر چند بعید از ذهن باشد ولی محال عقلی نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: رابطه موضوع و محمول در هر دو قضیه، به نحو امکانی است؛ سفید بودن دیوار خانه ما و ۲۰ ساله بودن دوست من، نه ضروری است و نه محال.

گزینه ۲: رابطه موضوع و محمول در هر دو قضیه، به نحو ضروری است؛ حیوان بودن برای اسب و سه زاویه داشتن برای مثلث ضروری است.

گزینه ۳: رابطه موضوع و محمول در هر دو قضیه، به نحو امتناعی است؛ فرد بودن برای عدد چهار و وجود داشتن برای شریک خدا محال است.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۵۶- گزینه ۲

(سیر مفسرعلی مرتضوی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «ماضیه: فاعل؛ مضارع: فاعل؛ مضارع: فاعل» نادرست است. «التفاخر» مصدر باب تفاعل است؛ ماضی آن «تَفَاخَرُ» و مضارع آن «يَتَفَاخَرُ» است.

گزینه ۳: «خبر إنَّ المشبهة بالفعل» نادرست است. دقت کنید «أمر» خبر «إن» است و «مذموم» صفت آن است.

گزینه ۴: «مفعول» نادرست است. «الحکماء» فاعل برای فعل «ینهی» و مرفوع است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۵۷- گزینه ۳

(نوبیر امساکلی)

در گزینه ۳، از حرف «إن» استفاده شده است و نشان‌دهنده تأکید در جمله است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «لیت» به معنای «کاش» است و معنای آرزو دارد.

گزینه ۲: «کأن» به معنای «گوی» است و در این‌جا معنای ظن دارد.

گزینه ۴: «أن» به معنای «که» است و معنای تأکید ندارد.

(مرفوع مشبیه بالفعل)

۱۵۸- گزینه ۲

(ولی بربری - ابر)

صورت سؤال خواسته است عبارتی را پیدا کنیم که به وقوع آن امید داریم و احتمال تحقق آن وجود دارد.

در گزینه ۲، «لعل: امید است، شاید» بر امید دلالت دارد و همچنین با توجه به مفهوم عبارت، احتمال تحقق امر (بارش باران) وجود دارد.

ترجمه عبارت: «کشاورز به آسمان می‌نگرد، شاید ابرها باران‌های خود را فروبریزند!»

(مرفوع مشبیه بالفعل)

۱۵۹- گزینه ۴

(مفسرصادق مفسنی)

درباره «ان» اول به حروف مشبیه نیاز داریم، زیرا بعدش یک اسم آمده است. پس گزینه‌های ۲ و ۳ نادرست هستند. در مورد «ان» دوم هم با توجه به معنی، «أن» به معنی «که» صحیح است.

ترجمه عبارت: همانا پیامبران هدایت‌کننده به سوی حق هستند، پس ما باید که از گفته‌های ایشان پیروی کنیم!

(مرفوع مشبیه بالفعل)

۱۶۰- گزینه ۳

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

«لا»ی نفی جنس بر سر اسم نکره «ثروة» آمده است. دقت کنید «لا»ی نفی جنس هرگز قبل از فعل نمی‌آید درحالی‌که در گزینه‌های دیگر «لا» دقیقاً قبل از فعل آمده است.

(«لا»ی نفی جنس)

۱۶۵- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

معلول در وجود خود وابسته و نیازمند به علت است و بدون علت نمی‌تواند باشد. پس اگر معلول موجود باشد، علتش نیز ضرورتاً موجود است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: ممکن است علت ممکن‌الوجود بالذات و واجب‌الوجود بالغير باشد و معلول آن نیز موجود باشد. بنابراین از صورت سؤال نمی‌توان چنین حکمی را نتیجه گرفت.

گزینه «۳»: در صورت سؤال گفته معلول موجود است؛ پس نمی‌تواند ممتنع‌الوجود باشد.

گزینه «۴»: چون معلول وجودش را از علت گرفته پس نمی‌تواند واجب‌الوجود بالذات باشد.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات و جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۱، ۱۲ و ۱۴)

۱۶۶- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

بررسی موارد:

مورد اول: هنگامی رابطه‌ای قائم به طرفین است که دو طرف رابطه از پیش موجود باشند، در حالی که رابطه علیت رابطه‌ای وجودی است و یک طرف به طرف دیگر وجود می‌دهد.

مورد دوم: «چگونگی» این رابطه مسئله بوده است، نه «چرایی».

مورد سوم: معلول همواره به علت نیازمند است اما خود علت نیز لزوماً این‌طور نیست که هیچ نیازمندی به غیر نداشته باشد، همچون انسانی که علت ساختن میز است اما خودش معلول خداوند و نیازمند به خداوند.

مورد چهارم: علیت رابطه‌ای وجودی است و از سنخ روابط ماهوی نیست. روابط ماهوی همان روابط بعد از وجود هستند.

مورد پنجم: برعکس، کاربرد واژه «چرا» در زبان بازتاب رابطه علیت در ذهن است.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه ۱۴)

۱۶۷- گزینه «۱»

(الله فاضلی)

تنها تفاوت هیوم با دیگر تجربه‌گرایان در این است که آن‌ها علیت را واقعی پنداشته، اما هیوم آن را جعلی و حاصل عادت ذهنی می‌داند.

هم هیوم و هم سایر تجربه‌گرایان مبنای شناخت را حس قرار داده و به شناخت تجربی معتقدند. همچنین منشأ درک علیت از دیدگاه هر دو گروه، ترتب و توالی حوادث است.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه ۱۶)

۱۶۸- گزینه «۴»

(کیمیا طوماسبی)

از نظر فلاسفه مسلمان، پس از شکل‌گیری ذهن و درک اصل امتناع اجتماع نقیضین است که وقتی کودک صدایی را می‌شنود یا حرکتی را مشاهده می‌کند، به دنبال منشأ صدا و عامل حرکت برمی‌آید؛ یعنی از این به بعد است که متوجه می‌شود حوادث، خود به خود رخ نمی‌دهند و دارای علل و عواملی هستند و آن علل را می‌توان پیدا کرد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: این عبارت بیانگر دیدگاه دکارت، فیلسوف اروپایی عقل‌گرا است.

گزینه «۲»: از نظر فلاسفه مسلمان هم‌زمانی و توالی میان حوادث مختلف را از طریق حس و تجربه درک می‌کنیم.

گزینه «۳»: پس از شکل‌گیری ذهن و درک اصولی از قبیل امتناع اجتماع نقیضین است که انسان مفاهیمی از قبیل علت و معلول را درک می‌کند.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۶۹- گزینه «۲»

(مفید پیرسینلو)

یکی از نتایج اصل سنخیت آن است که انسان از هر چیزی انتظار آثار متناسب با آن را دارد؛ به همین سبب، می‌کوشد ویژگی‌های هر شیء را بشناسد و به تفاوت‌های آن با اشیای دیگر پی ببرد تا بهتر بتواند آثار ویژه آن را شناسایی کند. البته برای این که بدانیم از هر علتی کدام معلول پدید می‌آید، باید از تجربه کمک بگیریم و از طرق مختلف تجربی، آثار و معلول‌های هر علتی را شناسایی کنیم. تنها در گزینه «۲» این روند طی شده است.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۱۷۰- گزینه «۱»

(کیمیا طوماسبی)

طبق اصل وجوب علی و معلولی می‌توان گفت چنانچه علت وجود داشته باشد معلول نیز ضرورتاً وجود خواهد داشت و هم‌چنین از وجود معلول می‌توان به این پی برد که علت آن نیز وجود دارد، زیرا معلول قطع نظر از علت امکان ذاتی دارد و با آمدن علت است که وجود معلول ضرورت می‌یابد. عبارت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها به اصل سنخیت میان علت و معلول اشاره دارند.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ و ۲۰)

پاسخنامه

دوازدهم علوم و معارف اسلامی

۳ مهر ماه ۱۴۰۵

بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

۰۲۱-۶۴۶۳

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

عربی زبان قرآن (۱)

۱۷۱- گزینه ۲»

(امیر علی خردین- کنبکاووس)

«عملوا» (فعل امر): انجام دهید (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «صالحاً» (مفرد): کار شایسته، کار نیکو (رد گزینه ۳) / «تعملون» (فعل مضارع): انجام می‌دهید (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۱۷۲- گزینه ۳»

(مفید رضا سوری - نهاوند)

«الدوام المدرسی»: ساعت کار مدرسه (رد گزینه ۲) / «كانت ... تقترح»: پیشنهاد می‌داد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «إحدى زميلاتي»: یکی از همکلاسی‌هایم / «أن أطفئ»: که خاموش کنم (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «مكيف الهواء»: کولر / «قليلاً»: کمی (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «لحفاظ على طاقة الكهرباء»: برای محافظت از انرژی برق / «حتى»: تا / «الساعة الحادية عشرة إلّا عشرين دقيقة»: ساعت ده و چهل دقیقه (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۱۷۳- گزینه ۴»

(کامران عبدالهی)

«يُستخرج»: استخراج می‌شود / «أحدث التقنيات»: جدیدترین فناوری‌ها (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «ثم»: سپس / «يُنقل»: منتقل می‌گردد / «إلى المصانع الكبيرة»: به کارخانه‌های بزرگ / «لِتَصْنَع منه»: تا از آن ساخته شود / «مُنتجاتٌ مُتنوعة»: محصولات گوناگونی، محصولات گوناگون (رد گزینه ۲) / «تُسهم في ...»: نقش دارند در ... / «تَقَدَّمَ الحَيَاةِ المُعَاصِرَةِ»: پیشرفت زندگی امروزی (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

(ترجمه)

۱۷۴- گزینه ۳»

(مهمد مهدی یعقوبی)

در این گزینه، فعل «حَيَّرَنِي» (فعل غایب «حَيَّرَ» + نون وقایه + ضمیر «ی» متکلم) به معنای «من را حیران کرد» است.

(ترجمه)

۱۷۵- گزینه ۲»

(ابوطالب درانی)

«اردک دارد»: البطة تملك ...، للبطة ... (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «غده‌ای طبیعی»: غدة طبيعية (رد گزینه ۴) / «دُمش»: دُنْبها (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «روغنی مخصوص»: زيتاً خاصاً

نکته مهم درسی:

مراقب باشید «دُنْب: گناه» را با «دُنْب: دُم» اشتباه نگیرید!

(تعریب)

۱۷۶- گزینه ۴»

(ممد رضا قاندرامینی - اصفهان)

ترجمه آیه شریفه: «و خداوند آنچه را که در دل‌هایتان هست، می‌داند». بیت گزینه ۴»، همانند آیه صورت سؤال، به دانا بودن خداوند بر رازها، اشاره دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱»: شاعر، مخاطب را از هوای نفس و خواهش‌های نفسانی باز می‌دارد.

گزینه ۲»: شاعر، مخاطب را به فراگیری دانش دعوت می‌کند.

گزینه ۳»: شاعر به این نکته اشاره دارد که دل، پیرو و تابع چشم است.

(مفهومی)

۱۷۷- گزینه ۳»

(مصطفی قریمی فرد)

موارد نادرست:

«له» (خطا)، صحیحش: «له» / «الحيوانات» (خطا)، صحیحش: «الحيوانات» / «اللبنونة» (خطا)، صحیحش: «اللبنونة»

نکته مهم درسی:

حرف جرّ «ل» با ضمیر، به صورت «لَ» (مثلاً: له) و با سایر اسم‌ها به صورت «لِ» (مثلاً: للمدرسة) می‌آید.

(فبط مرکبات)

۱۷۸- گزینه ۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

در این گزینه، «تدرّس» که فعل مضارع مفرد مؤنث غایب است، با فاعلش (معلّمه) تناسب دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲»: در این گزینه، فعل «تعملان» مربوط به مثنای مؤنث غایب است و با «هذان الطّبيان» متناسب نیست.

گزینه ۳»: در این گزینه، فعل مؤنث «يُطالَعْنَ» با «الطّلاب» که جمع مکسرِ «الطّالب» است، هم‌خوانی ندارد.

گزینه ۴»: در این گزینه فعل «تفهم» که مربوط به مفرد مذکر مخاطب است، با «زينب» که مفرد مؤنث است، هماهنگی ندارد.

(قواعد فعل)

۱۷۹- گزینه ۱»

(ولی بربری - ابهر)

در گزینه ۱» «قلعتان» فاعل و مرفوع با «الف» است؛ دقت کنید در اسم‌های مثنی، «الف» به تنهایی نشانه مرفوع بودن است، نه «ان»!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲» «مُحترمون» خبر است، اما جمع مذکر سالم با «واو» مرفوع می‌شود نه «ون»، بنابراین «واو» به تنهایی علامت رفع آن است.

گزینه ۳» «السَّائِحِينَ» مفعول نیست بلکه مضاف‌الیه است و «جميع» مفعول می‌باشد. (در ترکیب اضافی، همیشه مضاف در جمله نقش می‌گیرد!)
گزینه ۴» «المناسبة» صفت است نه مضاف‌الیه، دقت کنید صفت در اعراب تابع موصوف خود است، بنابراین «المناسبة» صفت و منصوب با فتحه است، چون موصوفش (الأعشاب) مفعول و منصوب است.

نکته مهم درسی:

اسمی که بعد از «جميع، كُل، بعض، أحد» می‌آید، نقش مضاف‌الیه را دارد.

(انواع اعراب)

۱۸۰- گزینه ۴»

(مرتضی کاظم شیروری)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن دو نایب فاعل وجود دارد.
يُسْتَخْرَجُ: مضارع مجهول / النَّفْطُ: نایب فاعل / يُنْقَلُ: مضارع مجهول / النَّفْطُ: نایب فاعل. (ترجمه: نفت پس از سال‌ها از شکل‌گیری‌اش از درون زمین استخراج می‌شود، سپس نفت به پالایشگاه‌ها منتقل می‌شود!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» «أَنْتَخِبَ: ماضی مجهول / مکان: نایب فاعل / يُؤَسَّسُ: مضارع معلوم (ترجمه: مکان مناسبی انتخاب شده است تا نیکوکاران با تلاش‌های فراوانی بیمارستانی برای خدمت به بیماران تأسیس کنند!)

گزینه ۲» «يُعَرَّفُ: مضارع مجهول / الطَّبَّاحُ: نایب فاعل / تَنْتَشِرُ و تُشَاهِدُ: مضارع معلوم (ترجمه: آشپز به مهارتش معرفی می‌شود و تصاویر غذاهایش در اینترنت منتشر می‌شود و ما آن‌ها را در آنجا مشاهده می‌کنیم!)

گزینه ۳» «يُحَذَّرُ: مضارع مجهول / الْمُوَاطِنُونَ: نایب فاعل / تُعْلِنُ: مضارع معلوم (ترجمه: به شهروندان با تابلوهای هشداردهنده جدیدی در امتداد خطوط لوله‌ها که خطر را اعلام می‌کنند، هشدار داده می‌شود!)

(فعل مجهول)

عربی زبان قرآن (۲)

۱۸۱- گزینه ۱»

(سیر مفعولی مرتضوی)

«أرسلنا»: ارسال کردیم، فرستادیم (رد گزینه ۳) / «رَسُولاً»: پیامبری، رسولی / «عَصَى»: نافرمانی کرد، عصیان نمود (رد گزینه ۲) / «الرَّسُولَ»: آن پیامبر، آن رسول (رد گزینه ۴)

نکته مهم درسی:

هرگاه اسمی بار اول به صورت نکره و بار دوم همراه با «ال» بیاید، «ال» را می‌توانیم به شکل اسم اشاره (این، آن) ترجمه کنیم:
رسولاً الرسول ← پیامبری آن پیامبر

(ترجمه)

۱۸۲- گزینه ۳»

(ممیرضا قائداینی - اصفهان)

«كُلُّ مُؤْمِنٍ»: هیچ مؤمنی (رد سایر گزینه‌ها) / «لَا يُصْعَرُ خَدَهُ لِلنَّاسِ»: با تکبر رویش را از مردم بر نمی‌گرداند (رد گزینه ۲) / «الْمُخْتَالِ»: خودپسند (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «لَيْسَ» (فعل ماضی): نیست (رد گزینه ۱) / «لِللَّغَبِ» المتواضع ...»: بنده فروتن ... دارد (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «أَرْفَعُ مَقَامَ» (ترکیب اضافی): بالاترین مقام، بالاترین جایگاه (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

نکات مهم درسی:

(۱) اگر «كُلُّ» در جمله منفی بیاید و بعد از آن هم اسمی مفرد آمده باشد، معمولاً به صورت «هیچ» ترجمه می‌شود؛ مثال: «لَا يُصْعَرُ كُلُّ مُؤْمِنٍ خَدَهُ لِلنَّاسِ»: هیچ مؤمنی، با تکبر رویش را از مردم بر نمی‌گرداند
(۲) هرگاه اسم تفضیل، مضاف واقع شود، معنای «ترین» دارد.

(ترجمه)

۱۸۳- گزینه ۱»

(امیرعلی خردین - گنبد کاووس)

«ما أَعْرَبَ»: چه عجیب است، چه قدر عجیب است (رد گزینه ۲) / «طَرِيقَةُ» تنظيفِ أسنان التمساح»: روش تمیز کردن دندان‌های تمساح (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «تَنَاوَلُ»: خوردن (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «يَقْتَرِبُ»: نزدیک می‌شود (رد گزینه ۴) / «نَوْعٌ مِنَ الطَّيُورِ»: یک نوع از پرندگان (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۱۸۴- گزینه ۱»

(ولی بری - ابهر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «تَذَلُّ» لازم است نه متعدی و «الصَّعَابُ» نیز فاعلش است که مرفوع شده است، بنابراین جمله باید به صورت «تا سختی‌ها برای شما خوار و کوچک شود» ترجمه گردد.

گزینه ۳: «يُضْرَبُ» مضارع مجهول و «الْمَثَلُ» نیز نایب فاعلش می‌باشد، بنابراین باید به صورت «در میان مردم مثال زده می‌شد» ترجمه شود.

گزینه ۴: «لِيَتَعَلَّمَنَّ» فعل مضارع است و به صورت «تا یاد بگیرند» ترجمه می‌شود، در این گزینه ضمیر متصل در «درس‌هایشان» نیز اضافه است.

(ترجمه)

۱۸۵- گزینه ۴»

(کامران عبدالهی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «در امتحانات» در تعریب نیامده است.

گزینه ۲: «و يَأْخُذُونَ» به معنی «و می‌گیرند» است که نادرست می‌باشد.

گزینه ۳: «يُنْجَحُ» فعل مجهول و نادرست است، در این گزینه فعل «تَحْصُلُ» نیز با جمله مطابقت ندارد.

(تعریب)

۱۸۶- گزینه ۱»

(مصطفی قریمی‌فر)

ترجمه آیه: هرگاه افراد نادان آنان را خطاب کنند، سلام (سخن آرام) می‌گویند!

مفهوم آیه: خویشتن‌داری، دوری از بحث‌های بیهوده، حفظ وقار و پاسخ دادن با آرامش در برابر نادانی

این مفهوم دقیقاً در بیت گزینه ۱» هم مشهود است.

(مفهوم)

۱۸۷- گزینه ۱»

(ابوطالب درانی)

«مع فاعله» نادرست است، زیرا فعل «جُرِّبْتُ» مجهول است و فاعل ندارد.

تکات مهم درسی:

در سؤالات تحلیل صرفی و اعراب دقت کنید برای فعل‌های معلوم، «فاعل» و برای فعل‌های مجهول، «نائب فاعل» ذکر شود.

(تحلیل صرفی و اعراب)

۱۸۸- گزینه ۴»

(مرتضی کاظم شیروزی)

در گزینه ۴، حرف «لام» برای بیان سبب و علت آمده است به معنای «تا، برای اینکه» (امروز در سالن مدرسه گردهم می‌آییم تا دوستان قدیمی‌مان را یاد کنیم!)؛ اما در سایر گزینه‌ها، حرف «لام» معنای امر (باید) می‌دهد.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «میهن به کمک فرزندان پیشرفت می‌کند؛ پس باید از تلاش‌های آنان با تمام سپاس و قدردانی یاد کنیم!

گزینه ۲: «حاتم طائی از خانواده و آبروی خود حمایت می‌کرد؛ پس باید همیشه او را به نیکی یاد کنیم!

گزینه ۳: «باید نعمت‌های فراوانی را که خدا به ما بخشیده است، یاد کنیم و همگی از او به خاطر آن‌ها سپاسگزاری کنیم!

(ترجمه فعل مضارع)

۱۸۹- گزینه ۳»

(سیرمهر علی مرتضوی)

«أب» مجرور به حرف جر با اعراب تقدیری است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «المعلمین» مضاف‌الیه و مجرور با علامت فرعی اعراب است.

گزینه ۲: «أخ» از اسماء خمس و مجرور به حرف جر با علامت فرعی اعراب است.

گزینه ۴: «أحوج» اسم تفضیل و غیرمنصرف، مجرور به حرف جر با علامت فرعی اعراب (فتحه) می‌باشد.

(انواع اعراب)

۱۹۰- گزینه ۴»

(ابوطالب درانی)

«كَانَ يَأْمُرُ»: (معادل ماضی استمراری فارسی) امر می‌کرد

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «كَانَ» به یک حقیقت ثابت اشاره دارد، پس می‌تواند به صورت مضارع (است) ترجمه شود.

گزینه ۲: «لَيْسَ» یک فعل ماضی است، اما معنای مضارع (نیست) دارد.

گزینه ۳: «فعل ماضی را در جمله‌های شرطی، می‌توان به صورت مضارع ترجمه کرد.

(افعال ناقصه)

عربی زبان قرآن (۳)

۱۹۱- گزینه «۲»

(مسین رضایی)

«هل»: آیا / «یستوی»: برابر هستند (رد سایر گزینه‌ها) / «الذین»: کسانی که / «یعلمون»: می‌دانند / «لا یعلمون»: نمی‌دانند

(ترجمه)

۱۹۲- گزینه «۲»

(ولی برقی - ابهر)

«لیت»: کاش / «هؤلاء النساء»: این زن‌ها / «تخلصن»: رهایی می‌یافتند، رهایی یافته بودند (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «من افکار»: از افکاری / «تمنعن»: که آن‌ها را باز می‌داشت (ماضی + مضارع ← ماضی استمراری) (رد سایر گزینه‌ها) / «الوصول إلى الغایات»: رسیدن به هدف‌ها (رد گزینه ۱)

نکته مهم درسی:

فعل ماضی پس از «لیت»، به صورت «ماضی استمراری یا ماضی بعید» ترجمه می‌شود.

(ترجمه)

۱۹۳- گزینه «۲»

(رضا معصومی)

«كأنَّ»: گویی، مثل این که (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «إرضاء جميع الناس»: راضی کردن تمام مردم / «غایة»: هدفی است (رد گزینه ۳) / «لا تُدرک»: (فعل مجهول) به دست آورده نمی‌شود (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(ترجمه)

۱۹۴- گزینه «۱»

(سید مہمعلی مرتضوی)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۲»: «ألا نعد» یعنی «که وعده ندهیم». ترجمه صحیح عبارت: «پدر ما را نصیحت می‌کند که وعده‌ای ندهیم که نمی‌توانیم بدان وفا کنیم!»
گزینه «۳»: «تُرَضی» از باب افعال، مصدر «ارضاء» و به معنای «راضی می‌کنی» است. ترجمه صحیح عبارت: «آیا تلاش می‌کنی که همه مردم را راضی کنی؟! تو زیانکار هستی!»

گزینه «۴»: «لا قيمة له» دارای «لا» نفی جنس است و ترجمه آن به صورت «هیچ ارزشی ندارد» درست است. ترجمه صحیح عبارت: «کاش مردم به آنچه که هیچ ارزشی ندارد، افتخار نکنند!»

(ترجمه)

۱۹۵- گزینه «۲»

(سید مہمعلی مرتضوی)

«مَرصوص» (محکم، استوار): در گزینه «۲» آمده: «صفتی برای چیزی است که بنیانش محکم شده باشد»

(مفهوم و واژگان)

۱۹۶- گزینه «۲»

(سید مہمعلی مرتضوی)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: «ماضیه: فَاخَرُ؛ مضارع: يُفَاخِر» نادرست است. «التَّفَاخُرُ» مصدر باب تفاعل است؛ ماضی آن «تَفَاخَرُ» و مضارع آن «يَتَفَاخَرُ» است.

گزینه «۳»: «خبر إنَّ المشبَّهة بالفعل» نادرست است. دقت کنید «أمر» خبر «إنَّ» است و «مذموم» صفت آن است.

گزینه «۴»: «مفعول» نادرست است. «الحکماء» فاعل برای فعل «ینہی» و مرفوع است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۱۹۷- گزینه «۴»

(مهری بلادری)

در این گزینه، فعل «یهدی» مضارع ناقص (معتلّ اللّام) و «یشاء» مضارع اجوف (معتلّ العین) می‌باشد.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳»: به ترتیب فعل‌های «یَرتُّ»، «یوقّع» و «هَبَّ» معتلّ مثال (معتلّ الفاء) هستند.

(معتلات)

۱۹۸- گزینه «۴»

(مهران ترکمان)

«سِرُن» صحیح است؛ به دلیل التقای ساکنین، حرف عله حذف می‌شود.

(معتلات)

۱۹۹- گزینه «۴»

(امیر طریقی)

«لَمْ + يَخَافُ ← لَمْ يَخَافْ»، که پس از حذف حرف عله «الف» به صورت «لَمْ يَخَفْ» صحیح است.

نکته مهم درسی:

در فعل‌های معتلّ اجوف، هرگاه لام الفعل کلمه به هر علتی ساکن بشود، در آن صیغه فعل، حرف عله حذف می‌شود.

(معتلات)

۲۰۰- گزینه «۲»

(سید مہمعلی مرتضوی)

در فعل اجوف، هنگام ساختن صیغه مفرد مؤنث مخاطب فعل امر، حرف عله حذف نمی‌شود. (عیشی)

(معتلات)

